

ЗВЯЗДА

Наш новы дом — у сinyaкокай

Залатыя купалы над Магілёвам

Жыццёвая школа Міхаіла Кавалёва

15 ЖНІЎНА 2015 г.

СУБОТА

№ 155 (28013)

Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

МОЦНЫЯ ПРАДПРЫЕМСТВЫ — МОЦНАЯ КРАІНА

Учора Аляксандр Лукашэнка наведаў ААТ «Мінскі завод колавых цягачоў». Азнаёміўшыся з работай прадпрыемства, Прэзідэнт заявіў, што дзяржава не мае намеру пакуль прадаваць гэтае акцыянернае таварыства. У час гутаркі з прадстаўнікамі працоўнага калектыву беларускі лідар закрануў і іншыя актуальныя пытанні жыцця краіны.

Не даць людзей у крыўду

«Я не хацеў бы прыватызаваць (чытай: аддаваць за бясплатна) тое, што створана народам», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што апошнія год-два навязваюць ідэю прыватызацыі і продажу гэтага прадпрыемства. «Маё стаўленне да прыватызацыі вы ведаеце. Не мы гэта з вамі стваралі, гэта створана некалькімі пакаленнямі, прынамсі, мы трэцяе пакаленне, якое тут працуе, і не нам з вамі вырашаць у карані гэту праблему. Хоць, калі паўстане пытанне, — давайце», — адзначыў беларускі лідар.

«Што ў нас такая сітуацыя патавая, што лідэр не бясплатна трэба прадаваць гэта прадпрыемства?» — дадаў Прэзідэнт. Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што па правілах для прыватызацыі прадпрыемства першачаткова трэба згода працоўнага калектыву. Пасля раізнена прымая Мінскі гарвыканкам і міністр, потым урад, і пасля гэтага дакументы трапляюць на стол Прэзідэнта, і ён канчаткова прымая раізнена аб прыватызацыі таго ці іншага прадпрыемства.

Аляксандр Лукашэнка раскажаў, што вельмі шмат было прапановаў. Паводле яго слоў, вельмі актыўна сябе ў гэтым напрамку паводзіць Расійская Федэрацыя.

«Калі нешта і прадаваць, то гэта трэба прадаваць за вялікія грошы. Але нам часта гавораць: мы можам за мільярд долараў такі завод пабудаваць, а вы ад нас патрабуеце два мільярды. Я кажу: паспрабуеце. Завод можна пабудаваць, сцены нядорага каштуюць, абсталяванне можна купіць, і крэдыты дадуць тых, хто вырабляе абсталяванне. А вось людзей навучыць працаваць на гэтым абсталяванні ў гэтых сценах, стварыць школу для таго, каб атрымліваць якасны прадукт, — гэта нават не гады, а дзесяцігоддзі», — заявіў кіраўнік дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ў яго ўжо ёсць вопыт работы з расіянамі. «Яны і МТЗ хацелі замяніць, недзе на Валгаградскім заводзе нешта хацелі стварыць. Але да гэтага часу купляюць нашы трактары. Гэта ж купляюць і такую прадукцыю», — канстатаваў Прэзідэнт.

Ён адзначыў, што гэта падштурхнула яго прыехаць на прадпрыемства, каб асабіста пераканацца ў тым, ці можна яно вырабляць дастойную прадукцыю, або ж яго пара прадаваць. «У выніку я убачыў, што ні вашы кіраўнікі, ні новы міністр не хочуць прадаваць завод. Мы сёння можам працаваць, працаваць разам з расіянамі на кааперацыі. Мы заўсёды былі абавязковымі людзьмі і вельмі строга выконвалі кантракты і дамоўленасці з нашай Расійскай Федэрацыяй. Мы гатовы працаваць», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што як кіраўніцтва МЗКЦ, так і іншыя прадпрыемства пастаўлена задача не страціць расійскі рынак. «Так, нам там даводзіцца канкуруаваць. Але калі не будзе канкурэнцыі, вы расці не будзеце, вы адстанеце, і ў рэшце рэшт яны будуць закупляць недзе на Захадзе аналагічны тавар, але не наш», — звярнуў увагу Прэзідэнт. Ён дадаў, што канкурэнцыя павінна быць добрасумленнай. Паводле яго слоў, таму Беларусь і ўступіла ў Еўрапейскі эканамічны саюз, каб былі агульныя правілы. Пакуль МЗКЦ не прытрымае ў гэтай канкурэнцыі, з'яўляючыся не прыватным прадпрыемствам.

«Значыць, і дзяржаўныя могуць працаваць», — адзначыў Прэзідэнт.

«Мы пакуль прадаваць гэта прадпрыемства не маем намеру. Яно павінна працаваць у нас. Гэта паказчык, як можна і ў складаных умовах працаваць», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Пры гэтым ён дадаў: «Але калі \$3 млрд пакладуць, будзем разглядаць гэта пытанне. Тады я буду адкаваць за адно: каб вашы правы як членаў працоўнага калектыву не былі паршаны, каб атрымлівалі нармальную зарплату і каб не рулілі вамі не так, як трэба. Таму што, хто б сюды ні прыйшоў, гэта не іх краіна, не іх зямля, і людзі чужыя. Выціснуць, атрымаць нармальны тавар, менш заплаціць — мы гэта ўжо ведаем. Але яны таксама ведаюць маё стаўленне да гэтага». Ён нагадаў, што ў Беларусь ужо вярталі дзяржаўныя прадпрыемствы, дзе нядобрасумленна працаваў прыватнік, і цяпер яны выдатна працуюць. «Таму гэта адна з функцый будучага Прэзідэнта — абараніць людзей і не даць іх у крыўду», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Узровень

...І ПАЗІТЫЎ У ДАПАМОГУ

Гарадская паліклініка №2 у Зарэчным мікрараёне Мазыра адкрылася пасля рэканструкцыі. Работы па яе рамонце працягваліся тры гады. У мадэрнізаванай установе функцыянуюць даўрачэбны, агляльны, працэдурны, фізіятэрапеўтычны, масажны кабінеты, кабінет функцыянальнай дыягностыкі, клініка-дыягнастычная лабараторыя, аддзяленне дзённага знаходжання.

ЦЫТАТА ДНЯ

Андрэй КАБЯКОЎ, прэм'ер-міністр:

«Асноўная мэта ў грашова-кредытнай сферы ў 2016 годзе — заваленне інфляцыі. У будучым годзе плануецца яе зніжэнне да 12 працэнтаў, маецца на ўвазе снежань да снежня. Стаўка рэфінансавання прагназуецца на узроўні 18-22 працэнтаў. Таксама хачу падкрэсліць, што важным пытаннем для эканомікі краіны застаецца даступнасць кредитных рэсурсаў, што неаднаразова абмяркоўвалася. Іх кошт для эканомікі трэба зніжаць. У 2016 годзе гэта пытанне павінна быць максімальна вырашана. Дзейнічаць трэба паслядоўна, пры гэтым важна не разбалансаваць сітуацыю».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 15.08.2015 г.

Долар ЗША	15991,00
Еўра	17806,00
Рас. руб.	246,12
Укр. грыўня	733,53

Выбары-2015

Лідзія ЯРМОШЫНА:

«ВЫХОДЗЯЧЫ З ДОМУ, БЯРЫЦЕ ПАШПАРТ»

Застаўся ўсяго тыдзень да заканчэння збору подпісаў за вылучэнне кандыдатаў у прэзідэнты краіны.

Як паведаміла ў сваім відэазвароце Лідзія Ярмошына, старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правадзэнні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў, ініцыятыўныя групы па вылучэнні кандыдатаў на пасаду Прэзідэнта Беларусі ўжо здаюць подпісы ў тэрытарыяльныя выбарчыя камісіі.

Група, якая збірае подпісы ў падтрымку дзеючага прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка, ужо здала ва ўсе тэрытарыяльныя камісіі больш за 900 трыста подпісаў. Яны размеркаваліся раўнамерна па ўсіх рэгіёнах. Акрамя таго, па словах Лідзіі Ярмошынай, дастаткова раўнамерна размеркаваліся па рэгіёнах і подпісы ў падтрымку Сяргея Гайдукевіча. У тэрытарыяльныя выбарчыя камісіі ўжо 35 тысяч подпісаў за яго. Каманда Мікалая Улаховіча здала больш за 15 тысяч подпісаў у раённых выбарчых камісіях і Мінскай вобласці. Больш за тысячы подпісаў здала група і патэнцыяльнага кандыдата Таццяны Караткевіч.

«Яны сабраны толькі на тэрыторыі Брэсцкай і Віцебскай абласцей. Пакуль што подпісы, сабраныя ў іншых рэгіёнах, у выбарчыя камісіі не

здаваліся», — сказала Лідзія Ярмошына. Таксама ў адну з раённых камісій Мінскай вобласці здала 48 подпісаў за Сяргея Калякіна. Астатнія ініцыятыўныя групы (у падтрымку Жанны Раманюскай, Анатоля Лебедзькі і Віктара Цярэшчанкі), па інфармацыі старшыні ЦВК, пакуль не здавалі подпісы ў выбарчых камісіях.

Лідзія Ярмошына, звяртаючыся да выбаршчыкаў, папрасіла іх на працягу наступнага тыдня падтрымаць патэнцыяльных кандыдатаў, «каб выбарчая кампанія была цікавай, разнастайнай і альтэрнатыўнай». Яна параіла грамадзянам, выходзячы з дому, браць з сабой пашпарт, таму што цалкам магчыма сустраць каго-небудзь з ініцыятыўнай групы таго прэтэндэнта на пасаду Прэзідэнта Беларусі, чыя праграма найбольш блізка канкрэтным выбаршчыку. «Адначасова я звяртаюся да членаў ініцыятыўных груп, асабліва да каардынатару гэтых груп, якія працуюць у розных раёнах Беларусі, каб яны не зацвягалі са здачай подпісаў у тэрытарыяльныя выбарчыя камісіі», — дадала кіраўнік ЦВК. Яна нагадавала, што дзверы камісій зачыняюцца для здачы подпісаў 21 жніўня ў 19.00.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

На апарэджанне

Спецыялісты заўтрашняга дня

Гэтымі днямі ў Бразіліі маладыя спецыялісты з 59 краін свету высвятляюць на сусветным чэмпіянаце па прафесійным майстэрстве, хто з іх найлепшы ў сваёй прафесіі. Беларусь на WorldSkills прадставіла сваіх удзельнікаў у 15 кампетэцыйных, у тым ліку ў такіх, як «Аўтамабільная тэхналогія», «Мехатроніка», «Такарныя работы» і «Фрэзерныя работы на станках з лічбавым праграмным кіраваннем». Каб даведацца, дзе рыхтуюць сучасных спецыялістаў для сучаснай вытворчасці, мы накіраваліся ў прафесійна-тэхнічны каледж Рэспубліканскага інстытута прафесійнай адукацыі, на базе якога дзейнічаюць два рэсурсныя цэнтры: па машынабудаванні і аўтасэрвісу. Сярод членаў нацыянальнай зборнай, якія абараняюць гонар беларускай прафесійнай школы ў Сан-Паўлу, ёсць і выпускнік гэтай навуальнай установы.

Аляксандр ЦЫБУЛЬКА: «У нашых лабараторыях шмат трэнжоры...».

Дарчы, на думку рэктара Рэспубліканскага інстытута адукацыі Аркадзя ШКЛЯРА, сістэма прафесійнай адукацыі павінна базіравацца на трох «кітах»: вывучэнне тэорыі — праца на сімулятары (трэнжоры) — асваенне рэальнага абсталявання, бо калі адразу паставіць маладога спецыяліста «да станка», то ён яго проста зламае. Апошнім часам на рынку працы з'явілася патрэба ў рабочых і спецыялістах, ужо цалкам адаптаваных да ўмоў сучаснай вытворчасці. Многія най-

мальнікі прад'яўляюць высокія патрабаванні да ўзроўню прафесійнай кваліфікацыі выпускнікоў і больш ахвотна прымаюць на працу рабочых кадраў з высокім кваліфікацыйным разрадам. Узровень прафесійнай адукацыі павінен адпавядаць узроўню развіцця вытворчасці або апарэджанне яго — менавіта такая ідэя была пакладзена ў аснову стварэння рэсурсных цэнтраў. Тут канцэнтруецца ўсе неабходныя рэсурсы (і матэрыяльныя, і кадравыя, і навукова-метадычныя) для забеспячэння высокай якасці падрыхтоўкі спецыялістаў і рабочых для высокатэхналагічных, навукаёмкіх, экспертаарыентаваных і імпартазамальных вытворчасцей. Сёння ў краіне створаны ўжо 34 рэсурсныя цэнтры.

СТАР 2

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

У Еўропу па моры прыбылі 250 тысяч нелегалаў

Колькасць нелегальных мігрантаў, якія з пачатку 2015 года перасеклі Міжземнае мора ў пошуках лепшага жыцця ў Еўропе, склала 250 тысяч чалавек, паведаміў прэс-сакратар Міжнароднай арганізацыі па міграцыі (МІМ) Джозэл Мілман. Ён дадаў, што «рэальная колькасць нелегалаў можа быць вышэйшай, бо даныя працягваюць паступаць». Колькасць загінулых мігрантаў таксама ўзрасла. У параўнанні з аналагічным перыядам 2014 года, калі яна складала 1779 чалавек, на 14 жніўня 2015-га ў Міжземным моры загінула ўжо больш за 2300 чалавек.

Польскі дэпутат заявіў пра намер наведваць Крым

Польскі дэпутат Еўрапарламента Януш Корвін-Міке заявіў пра гатоўнасць наведваць Крым па прыкладзе сваіх французскіх калег. Пра гэта лідар трох партый — «Саюз рэальнай палітыкі», «Свабода і праваларадак» і «Кангрэс новых правоў» — паведаміў у інтэр'ю газеце «Известия». «Я лічу паездку французскіх парламентарыяў у Крым правільным крокам, бо гэта прызнае сённяшні прававы статус Крыма, бо паўвостраў спраўду ўвайшоў у склад Расіі», — заявіў Корвін-Міке. Дэпутат адзначыў, што мае намер абмеркаваць са сваімі калегамі магчымасць наведвання паўвострава пасля заканчэння перагаворнай кампаніі ў кастрычніку. Пры гэтым ён падкрэсліў, што не заклікае заключыць саюз з Расіяй. «Наша партыя разглядае Расію як моцную процівагу Еўрасаюзу». Ідэю наведваць Крым падтрымалі саветнік Корвін-Міке, докан факультэта журналістыкі і міжнародных даследаванняў Варшаўскага ўніверсітэта сувязі і паліталогі Ян Бромскі, а таксама прадстаўнік польскай апазіцыйнай непарламенцкай партыі «Змена».

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

У ЗША ў продаж паступілі агняметы

Дзве амерыканскія кампаніі пачалі алайн-продаж агняметы (перадае CNN). Сваю прадукцыю, якая страляе на 15 метраў, вытворцы прапануюць за 1,6 тысячы долараў. Паводле слоў уладальніка абедзвюх кампаній, агняметы ў асноўным спатрэбяцца фермерам. На федэральным узроўні якіх-небудзь забарон на набывццё або прымяненне гэтых прылад не існуе. У некаторых штатах, у прыватнасці ў Мэрылендзе, агняметы забаронены. Апошні раз амерыканскія салдаты актыўна выкарыстоўвалі агняметы падчас вайны ў В'етнаме (з 1965 па 1973 год). Аднак пасля хвалі крытыкі з боку СМІ і праваабаронцаў амерыканская армія спыніла выкарыстанне гэтай зброі ў ходзе баявых дзеянняў.

КОРАТКА

Больш як 400 нацыянальных наглядалнікаў працуюць ужо ў Цэнтрвыбаркаме Беларусі і тэрытарыяльных наглядалнікаў ад СНД. Да 1 верасня чакецца прысутнасць амаль 40 доўгатэрміновых наглядалнікаў ад АБСЕ. Плануецца, што кароткатэрміновыя наглядалнікаў ад АБСЕ будзе каля 400 чалавек.

На традыцыйным «Анненскім кірмашы», які адбудзецца 22 жніўня ў Зэльве, упершыню будзе гандляваць коньмі.

У перыяд падрыхтоўкі да новага навуальнага года гандлёвыя арганізацыі Беларусі правядуць 2 тыс. 250 выставак-продажаў.

Кампетэнтна

ДЗЕЛЯ МІРНАГА НЕБА

Напярэдадні Дня ваенна-паветраных сіл камандуючы ваенна-паветранымі сіламі і войскамі супрацьпаветранай абароны генерал-маёр Алег ДВІГАЛЕЎ раскажаў аб агульных дасягненнях у гэтым відзе Узброеных Сіл, абзначыў важныя напрамкі і перспектывы развіцця войск, запэўніў у бяспецы паветраных рубяжоў краіны.

Фота БЕЛТА

— Нядаўна ў Расійскай Федэрацыі мы набылі новыя вучэбна-баявыя самалёты «Як-130», якія паспяхова асвойваюць лётчыкі 116-й гвардзейскай штурмавой авіяцыйнай базы, што дыслакуецца ў Лідзе, — раскажаў Олег Двігалеў. — Выкананы комплекс мерапрыемстваў па баявым прымяненні авіяцыйных сродкаў парахжэння, якія знаходзяцца на ўзбраенні ваенна-паветраных сіл і войск СПА. Літаральна нядаўна з высокай дакладнасцю здзейснілі пуск карэктуючых авіяцыйных бомб.

Цяпер ідзе падрыхтоўка да ўдзелу ў сумесным вучэнні аб'яднанай сістэмы супрацьпаветранай абароны СНД «Баявая садружнасць — 2015», якое неўзабаве адбудзецца на палігоне Ашулук. Вайскоўцы пасляхова асвойваюць аэрадромныя ўчасткі дарог. У мінулым годзе майстэрства экіпажаў самалётнаў «Су-25» і «МіГ-29» было прадэманстравана ў раёне Магілёва. Сёлета аналагічныя мерапрыемствы пройдучы каля Дзяржынска.

— Дзякуючы падтрымцы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнка мы сталі на шлях практычнай рэалізацыі змены авіяцыйнага парка, — адзначыў камандуючы ВПС і войск СПА. — Рэалізацыя праграма па закупцы вучэбна-баявых самалётнаў «Як-130». Літаральна праз два тыдні мы падпісваем дагавор на закупку яшчэ чатырох самалётнаў у дадатак да тых, якія ў нас ужо эксплуатаюцца. Таксама мы заклічалі кантракт на пакупку 12 сучасных верталётнаў «Мі-8МТМ-5», якія маюць больш высокія баявыя магчымасці ў параўнанні з той тэхнікай, якая ў нас ужо ёсць на ўзбраенні.

Вераніка КАНЮТА. kanyuta@zviazda.by

МОЦНЫЯ ПРАДПРЫЕМСТВЫ — МОЦНАЯ КРАІНА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У кіраўніка дзяржавы пацкаваліся, як развіваецца прадсаюзны рух у прыватным сектары, ці не затармозіцца гэты працэс пасля праведзенага ў маі з'езда Федэрацыі прадсаюзаў Беларусі.

«Гарантыя ва ўсяго нашага народа будучы пайскоў аднолькавыя, — падкрэсліў Прэзідэнт. — І на прыватных прадпрыемствах, і на дзяржаўных людзі аднолькавыя, яны павінны быць аднолькава абаронены». «Затухне гэты працэс пасля з'езда ці не, залежыць толькі ад вас. Вы ведаеце, што я падтрымліваю гэты працэс. З'явілася новае кіраўніцтва ў прадсаюзаў, як вы бачыце, нармальныя, разважлівыя маладыя людзі. Я падтрымліваю і падтрымліваю вас усюды. Вы павінны заўважыць: фармальна гэты працэс ідзе на прыватных прадпрыемствах або нефармальна, ёсць той сацыяльны пакет у іх, які на дзяржпрадпрыемствах, ці не», — сказаў беларускі лідар.

Паводле яго слоў, пакуць катастрофы няма, адна асобная скарга з'яўляецца. «Але калі толькі мне будзе далажана, што мною прынятае рашэнне не выконваецца або фармальна выконваецца, вы ведаеце, што будзе пасля гэтага. Таму вы своечасова мне падкажыце, што адбываецца», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. «Не думаю, што ў нашай краіне хтосьці рызычыне тарпедаваць рашэнне Прэзідэнта», — дадаў Аляксандр Лукашэнка.

«Вы ж чуюце, як прыватнік крычыць: дайце нам аднолькавыя ўмовы з дзяржаўнасцамі! Дык і да людзей ставіцца трэба гэтак жа. Вас адуць пайшла гэта ідэя. Таму ўсё залежыць ад вас. Своечасова падкажыце, і нас дастаюць ўлады для таго, каб навесяці парадка і тут», — адзначыў Прэзідэнт.

Робатнікі МЗКЦ пацкаваліся меркаваннем кіраўніка дзяржавы аб перспектывах спецыяльнасцяў, якія варта выбіраць маладым людзям, каб стаць у далейшым запатрабаванымі спецыялістамі. «Папракнучы ўладу ў тым, што мы не дзеілі і не можам прадаставіць маладым перспектывае, добрае рабочае месца, сёння нельга», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

У якасці прыкладу ён прывёў касмічную галіну. Беларусь ужо запущыла сваі першыя спадарожнік, другі, паводле слоў Прэзідэнта, будзе яшчэ больш эфектыўным. Здымкі беларускага касмічнага апарата запатрабаваны ў многіх галінах, і працаваць у гэтай сферы трэба будзе менавіта моладзі.

У Беларусі будзеца ататная станцыя, а гэта самыя сучасныя, высокаапатныя рабочыя месцы, дадаў Прэзідэнт. Толькі на першым этапе спатрэбіцца каля 5-7 тыз. чалавек абслуговава персаналу. На самім МЗКЦ, дзе па даручэнні кіраўніка дзяржавы праходзіць комплексная мадэрнізацыя, патрэбны канструктары, кіраўнікі. «І гэта ўсё для моладзі. Таму няма ў нас праблем з тым, што рабіць і куды дзяваць моладзь. Наша галоўная задча — перакачаць нашых дзяцей, каб яны не думалі, што там, «за бугром», лепш», — падкрэсліў Прэзідэнт. «Лепш крыху бядней, але на сваёй зямлі. Ты будзеш усім забяспечаны і абаронены. Прынамсі, гэта задча дзяржавы», — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка.

Абаранці і захаваць краіну

У гэты складаны час, калі ідзе пераезд свету і барацьба за сусветны ўплыў, галоўная задча — абараніць і захаваць краіну, адзначыў Прэзідэнт. «Як бы нам ні было цяжка, мы павінны захаваць мір у нашай краіне, няважна, з якім прэзідэнтам. Трэба, каб былі мір і стабільнасць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

«Я пачынаю цікавіцца, а што хоча народ пакуць ад будучы кандыдатаў у прэзідэнты? А народ хоча зарплата большы і пажадана менш работы. Такае жаданне заўсёды было, я гэта добра разумею. Але не гэта сёння галоўнае», — лічыць беларускі лідар.

Паводле яго слоў, цяпер пачаўся жорсткі пераезд свету, і калі раней свет дзялілі проста, то сёння ўсё значна складаней. «Увесь свет сёння, напрыклад, аб'яднаўся ў барацьбе з ІДІЛ. Усе ваююць супраць яго», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. «Але нічо не падамуя аб тым, а як жа гэты ІДІЛ, дзе сабралі людзей з усяго свету, працістаць такім магутным дзяржавам, якія нібыта супраць яго ваююць?»

На кантролі

Дзяржстандарт праверыў дзіцячы абутак: ПАРУШЭННІ ЁСЦЬ

Больш за 90% правэранных Дзяржстандартам імпартных тавараў для дзяцей і падлеткаў не адпавядалі патрабаванням тэхнічнага рэгламенту Мытнага саюза

Як паведамлілі ў прэс-службе Дзяржстандарту, з правэранных у першым паўгоддзі 2015 года 650 найменшым імпартных тавараў для дзяцей і падлеткаў, якія рэалізуюцца ў гандлёвай сетцы краіны, 94,6% не адпавядалі патрабаванням тэхнічнага рэгламенту Мытнага саюза «Аб бяспецы прадукцыі, прызначанай для дзяцей і падлеткаў». З 392 найменш, якія падвергіліся тэхнічнаму агляду, выпрабаваным і вымярэнням, 86,9% атрымалі адмоўныя вынікі. Парушэнні ўстаноўлены на паказчыках бяспекі, якасці, а таксама па маркіроўцы. У выніку праверак была забаронена рэалізацыя прадукцыі на агульную суму больш за 2 млрд рублёў.

Так, у ходзе пазнапанавай праверкі прадпрыемства «КАРБлаутак» інспецый Дзяржстандарт па Мінскай вобласці і г. Мінску ўстаноўлена неадпаведнасць 12 партый абутку для дашкольнай і дзяўчынак-школьніц патрабаванням ТР МС 007/2011. Кітаіскамі вытворцамі больш чым у 3 разы былі перавышаны граничныя значэнні вышыні абутка ў абутку для дашкольнай і ў 1,4 раза — у абутку для дзяўчынак-школь-

«І ламаюць цэлыя дзяржавы. Заходняя кааліцыя на чале з Амерыкай не можа з імі справіцца. А чаму? А таму што з гэтай кааліцыі гэты ІДІЛ нехта фінансуе, ён камусьці выгадны, загадаўце самай з трох разоў, каму гэта выгадна. Каб змяніць архітэктурную свету, каб падзяліць багатства на вулгавадарод зямлі, а дакладней, забраць сабе. Але не сваімі рукамі. А рукамі вась гэтах небарак, якім у галаву ўбілі нейкія ідэі і яны ідуць, паміраюць, ваююць за нейкія грошы і сродкі», — сказаў Прэзідэнт.

«Усё значна складаней. Ідзе пераезд свету. І зарплата — гэта вельмі важна. Але перада мной як Прэзідэнтам стаіць задча абараніць краіну. Вось у гэтым бурлівым моры не наш карабэль, а нашу лодку захаваць, каб яе не патопілі і яна не пайшла на дно», — дадаў кіраўнік дзяржавы.

«Мы вельмі проста разглядаем сітуацыю ва Украіне: нацыяналісты, фашысты, карупцыя і іншае. Гэта на паверхні, — прадоўжыў Аляксандр Лукашэнка. — Але ж успыхнула Украіна не толькі па ўнутраных прычынах. Так, яна была зручная, каб перавярнуць усё. Але за гэтай бойкай па адзін і па другі боц стаюць уладныя людзі».

«І вась як нам знайсці тое месца, каб зберагчы гэты кавалачак зямлі, можа, ужо не для сябе, а для нашых дзяцей — вось што сёння галоўнае. У гэтым асабліваець сённяшняга дня. Вельмі складаная сітуацыя ў свеце, ідзе бойка за пераезд свету, за будучае панаванне, за ўплыў», — адзначыў Прэзідэнт.

«Ужо сёння Амерыка не можа забяспечыць сваё лідарства. Ужо з'явіўся Кітай, дзе прыкладна 1,5 млрд чалавек, Індыя з 1,6 млрд, той жа Пакістан — ядзерныя дзяржавы, Еўрасоюз чымсьці незадаволены, ужо стала ценна. У эканоміцы гэта прайшоў у жорсткі канкурэнцыі і падаўленні. І як нам, сярэдняй дзяржаве па сучасных мерках, выстаяць, вытрымаць, і каб мы не трапілі, як дзве шасцярэнкі, каб нас не зламалі і не ўтапілі. Вось што сёння самае галоўнае», — адзначыў беларускі лідар.

Каментуючы сітуацыю з вымушанай міграцыяй некарэнных жыхароў у Еўропе, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што людзі з разбураных ваеннымі канфліктамі Егіпта, Лівіі, Сірыі гатовы, рызыкуючы жыццём, перапраўляцца ў Еўропу. Але сярод іх не толькі тыя, хто вымушаны быў пакінуць родную краіну, але і экстрэмісцкія элементы. «Не трэба было іду разбураць гэтыя дзяржавы. Яны жылі — трэба было з імі супраціўляцца і паступова прапаўняваць імі свае каштоўнасці», — лічыць Аляксандр Лукашэнка. Ён удакладніў, што размова ў гэтым выпадку ідзе аб сапраўдных каштоўнасцях, а не аб прапагандае неадрэацыянальнай арыентацыі. «Яны хацелі арабам каштоўнасці гэтыя прывесці. Ды яны ў нас не прыжывуцца, не тоя што ў арабаў», — упушчаны кіраўнік дзяржавы.

Што датычыцца Беларусі, то яна як транзітная краіна трымае міграцыйныя працэсы на строгім кантролі. Жадаючы нелегальна трапіць праз беларускую граніцу ў Еўропу аператыўна выяўляюць. «Для нас гэты працэс не катастрофічны, пакуць дзякуючы нашаму адзінству нам удаецца яго стрымліваць», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

У той жа час для Беларусі, лічыць кіраўнік дзяржавы, гэты працэс «мае вельмі сур'ёзную небяспеку, таму што мы адкрыты, мы не можам закрыцца на перакрываваанні ўсіх шляхоў».

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што беларусам трэба захаваць сваю зямлю. «Я адзінае не жадаю бы, каб мы жылі на чужой зямлі. Я жадаю бы, каб мы ніколі не хадзілі болыя ў лапцях і каб нас бізуюм не хвасталі, як гэта заўсёды было ў нашай гісторыі», — адзначыў ён.

«Таму, гаворачы аб Украіне (я ні ў якім разе не іграю на гэтай тэме), трэба разумець, што калі мы не сарыентуемца і не дзе падставімся, то з намі разбурацца тыяч хутэй, чым з Украінай. А захавацца мы можам, толькі калі мы разам і калі мы забяспечым унутраную стабільнасць», — лічыць кіраўнік дзяржавы.

«Не ведаю, я вашы дзеці, але я планую, што нічо не дзеці будучы жыць у гэтай краіне, на гэтай зямлі», — сказаў кіраўнік дзяржавы. «У нас цудоўная краіна», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка, звяртаючыся да работнікаў прадпрыемства.

Парушэнні ёсць

Эксплуатацыя такога абутку можа прывесці да цяжкіх наступстваў не толькі для ступні, костак ног, але і для пазваночніка дзіцяці.

Таксама парушэнні выяўленыя ў 15 партыях швейных і трыкатажных вырабаў для нованароджаных дзяцей і дзяцей да 1 года. Напрыклад, у трыкатажных світарах у складзе сыравіны замест заяўленых 95% бавоўны аказалася 95%... віскозы.

Акрамя таго, у матэрыялах, што выкарыстоўваюцца для вырабу шкарпэтак, ланцёвых комплектаў і коўдраў для малых дзяцей, былі выяўленыя штучныя і сінтытычныя валокны, у той час як выбабы для гэтай узроставай групы павінны быць толькі з натуральных матэрыялаў.

За выпуску і рэалізацыі неадпаведнай прадукцыі прадпрыемства «КАРБлаутак» прыцягнута да адміністрацыйнай адказнасці, а няякасныя тавары выключаны са звароту і падрыхтаваны для вяртання пастаўшчыку — расійскаму таварыству з абмежаванай адказнасцю «Кары».

Магілёўскай абласной інспецый Дзяржстандарты былі забароны да рэалізацыі 26 партый імпартнага дзіцячага

Віртуальны майстэрня

Рэсурсны цэнтр па падрыхтоўцы кадраў для машынабудаванчай галіны быў адкрыты на базе каледжа РІПА ў 2007 годзе.

Тут рыхтуюць аператараў, наладчыкаў, токараў і фрэзеруюшчыкаў для работы на станках з праграмным лічбавым кіраваннем, слесароў механазборачных работ, слесароў-рамонтнікаў і мехатронікаў. Каледж РІПА першым у краіне распачаў падрыхтоўку па новай рабочай прафесіі з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй «мехатронік».

Свае навыкі навуачэнцы адпрацоўваюць на модульных стэндах па мантажы і наладцы прамысловай гідраўлікі і пнеуматыкі. Закуленыя работы званы комплекс для замацавання практычных навыкаў праграмавання і наладкі аўтаматызаванага абсталявання. У цэнтры па навучанні рабоце на станках з лічбавым праграмным кіраваннем навуачэнцы спачатку адпрацоўваюць свае ўменні на камп'ютэры, імітуючы апрацоўку дэталаў. На экране яны візуальна могуць убачыць, напрыклад, як ламаецца такарны рэзец.

Фактычна навуачэнцы азнаёмяцца з прычынамі працы ўсіх асноўных вузлоў станка.

На другім этапе навуачэнцы выкарыстоўваюцца сімулятары (трэнажоры): камп'ютарная праграма можа змадліраваць любую аварыйную сітуацыю, і калі навуачнец дапускае памылку, то праграма яму на гэта ўказвае. І толькі потым навуачнец дапускаюць у майстэрню з рэальным абсталяваннем. Ёсць і трэці ўзровень — праектавання, калі спецыяліст павінен напісаць праграму для поўнай дэтала і зрабіць трохмерны чарчэж.

Такім чынам, сёння токар, які працуе на сучасным станку з лічбавым праграмным кіраваннем, у адной асобе і тэхнолаг, і налад-

чальнік. Жаданых нелегальна трапіць праз беларускую граніцу ў Еўропу аператыўна выяўляюць. «Для нас гэты працэс не катастрофічны, пакуць дзякуючы нашаму адзінству нам удаецца яго стрымліваць», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

У той жа час для Беларусі, лічыць кіраўнік дзяржавы, гэты працэс «мае вельмі сур'ёзную небяспеку, таму што мы адкрыты, мы не можам закрыцца на перакрываваанні ўсіх шляхоў».

Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.

Міхал ПРЫБЫТКІН, выпускнік прафесійна-тэхнічнага каледжа РІПА па спецыяльнасці «Мехатронік», член беларускай каманды на чэмпіянаце WorldSkills, зараз завочна навучаецца вышэйшай адукацыі ў БДУІР:

— Каледж мне многае даў: некалькі спецыяльнасцей, а разам з тым — насычанае жыццё: вандроўкі, прафесійныя спаборніцтвы, новыя ўменні. За час вучобы мы атрымалі цэлы «букет» спецыяльнасцей: аператар станкоў з лічбавым праграмным кіраваннем, слесар-электрык па рамоне электраабсталявання, наладчык і ўласна мехатронік 5-га разраду. Калі здарылася непаладка на вытворчасці, механік, электрык і гідраўлік правяраюць механізм, але на іх участках усё выдатна працуе. Мехатронік задумваецца як чалавек-дыягнастык, які можа паглядзець і сказаць, у чым няспраўнасць механізма, і правесці дробны рамонт. Для гэтага мы і атрымалі адразу столькі прафесійных навыкаў.

Спецыялісты заўтрашняга дня

Дзмітрый САНЬКО і Аляксандр КРЫВЕНАК праходзяць у майстэрнях рэсурснага цэнтры перападрыхтоўку па накіраванні службы занятасці.

чык, і аператар, які кантралюе прыладу.

Паставіць аўто «дыягназ»

Усе, у каго ёсць аўтамабіль, ведаюць, што знайсці «свайго» аўтамеханіка не менш важна і складана, чым знайсці «свайго» стамоталага або цырульніка.

— У апошнія гады аўтарынак актыўна насычаюцца новымі імпартнымі аўтамабілямі (з еўрапейскіх краін, ЗША, Карэі, Японіі), а мы аказаліся да гэтага не падрыхтаваны, — канстатуе начальнік аддзела рэсурснага цэнтры па падрыхтоўцы кадраў для аўтасэрвісу Аляксандр ЦЫБУЛЬКА.

— Кваліфікацыйная характарыстыка прафесіі «слесар па рамоне аўтамабіляў» ужо не адпавядала патрабаванням арганізацыі аўтасэрвісу. Таму мы ініцыявалі новую кваліфікацыю «аўтамеханік». Аўтаслесар выконвае выключна механічную работу, рамонт механічнай часткі аўтамабіля. А аўта-механік пятага разраду выконвае не толькі рамонтна-эксплуатацыйную работу, але яшчэ і кантроль на-дыягнастычную. Аўтамеханік — гэта рабочы з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй.

Першы рэсурсны цэнтр па падрыхтоўцы спецыялістаў для станцый тэхнаабслугоўвання з'явіўся ў 2012 годзе на базе каледжа РІПА.

— Усе сучасныя аўтамабілі маюць электроннае начыненне, таму ў нашым рэсурсным цэнтры створаны лабараторыя па электратэхніцы і аўтамабільнай

электроніцы, лабараторыя па ўстаноўцы і тэхнічным абслугоўванні аўтамабіляў і майстэрня па дыягнастыцы і рамоне аўтамабіляў, — расказвае Аляксандр Цыбулька.

— Пры непасрэдным кантакце з нямецкім заводам-вытворцам Volkswagen і яго прадстаўніцтвам у Рэспубліцы Беларусь — кампаніяй «Атлант-М» — рэсурсны цэнтр атрымаў мадэль аўтамабіля «Фольксваген Гольф» у цэласным выкананні з функцыяй дыягнастыкі памылкаў, уключаючы адлюстраванне ўнутранага ўстаноўцы аўтамабіля «у разрэзе». Гэта аўтамашина з дызельным рухавіком. А літаральна днём мы займелі яшчэ адзін «Фольксваген», але ўжо з бензавым рухавіком. У сістэму кіравання аўтамашын адразу ўманцэраваны блок няспраўнасцей, розныя чым на 20 памылкаў. Напрыклад, я націскаю на кнопку і стварою праблемную сітуацыю, а навуачнец з дапамогай механічнай комплексу павінен знайсці няспраўнасць і расказаць, як ён збіраецца яе выправіць.

Адносна наяднаў у нашай краіне пачалі з'яўляцца аўтамабілі з гібрыдным рухавікамі, а ў цэнтры ўжо маюць магчымасць рыхтаваць спецыялістаў для іх абслугоўвання. Вось гэта і ёсць аператыўна падрыхтоўка ў адрэзні.

Да таго ж тут ужо апрабравалі адукацыйную праграму падрыхтоўкі па прафесіі «слесар па рамоне аўтамабіляў» з элементамі дыстанцыйнага навуачання. Фактычна гэта новая форма падрыхтоўкі дораслага насельніцтва, якая камбінуе аўдытырныя заняткі, практыку на прадпрыемствах і дыстанцыйную форму навуачання.

— З 1 верасня плануем працаваць і са студэнтамі БНТУ. У ўвогуле, у гэтым годзе навуачне ў нашым рэсурсным цэнтры прайшлі ўжо больш як 200 дорослых — гэта, як правіла, работнікі арганізацыі аўтасэрвісу, якія папашалі сваю кваліфікацыю, — кажа Аляксандр Цыбулька.

Надзея НІКАЛАЕВА, nikaeva@vziasda.by

ВАДЗЯНЫ МОХ ЗМЕНІЦЬ «ПРАПІСКУ»

Навукоўцы Інстытута эксперыментальнай батанікі НАН Беларусі праводзяць на Заходняй Дзвіне ў Віцебскім раёне ўнікальную выратавальную аперацыю.

У рамках Дзяржаўнай праграмы будаўніцтва гідраэлектрастанцый на рацэ Заходняй Дзвіна запланавана будаўніцтва Віцебскай ГЭС. У адпаведнасці з архітэктурным праектам і заключэннем да яго дзяржаўнай экалагічнай экспертызы прадугледжана перасадка дзікаросляны раслінны, якія трапляюць у зону заталпаення і адносна да віду, уключаных у Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь. Вадзяны мох цынклідотуса дунайскі адносна да І катэгорыі нацыянальнага прыродаахоўнага значэння і знаходзіцца пад пагаразай знікнення.

Як расказалі ў прэс-службе Акадэміі, адзінае ў Беларусі месцазнаходжанне вадзянога моху — даламітавы парог паліт г.п. Руба ў Віцебскім раёне. Гэта таксама адзінае ў дзёны момант месцазнаходжанне віду ва Усходняй Еўропе (апошняе вядомае месцазнаходжанне цынклідотуса было знішчана ў ходзе будаўніцтва і эксплуатацыі ГЭС у Латвіі). Ды і ў межах свайго арэала ў Заходняй Еўропе від надзвычай рэдкі: вядома толькі некалькі яго месцазнаходжаньняў. Такім чынам, рэдкая расліна адначасна знікне пасля запаняення Віцебскага вадасховішча, і апошняе яе месцазнаходжанне ва Усходняй Еўропе будзе незваротна страчана.

У той жа час гэты від можна паспрабаваць выратаваць. Для гэтага неабходна камяні або абломкі даламітавых скал, зарослых цынклідотусам, дастаць пры дапамозе тэхнікі з рэчышча ракі і перамысціць на альтэрнатыўны ўчастак з падобнымі ўмовамі. Участкі, што былі падабраны ў якасці альтэрнатыўных, знаходзяцца вышэй створы плаціны на рацэ Аўсанка ў Гародзіцкім раёне. Работы па перамяшчэнні камяняў і абломкаў скал з раслінамі ўключаны ў пералік прыродаахоўных мерапрыемстваў пры будаўніцтве Віцебскай ГЭС.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ЖУРАВЕЛЬ АДЛЯЦЕЎ...

Сумная навіна прыйшла з Купалаўскага тэатра: учора ноччу ў сабе дома ад сп'янення сэрца памёр народны артыст Беларусі Сяргей Журавель. Яму было 61 год.

Сяргей Журавель нарадзіўся 1 чэрвеня 1954 года ў Мінску, скончыў Беларускі тэатральна-мастацкі інстытут па спецыяльнасці «акцёр драматычнага тэатра і кіно».

Працаваў у розных трупях — Тэатра юнага гледача, маладзёжнага тэатра. З 2009 года служыў у Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы. Здымаўся ў кіно, быў «голосам» радыёстанцый, тэлеканала СТБ.

У Купалаўскім тэатры першы спектакль новага сесона з удзелам С. Журавля быў заяўлены на 28 жніўня — акцёр павінен быў выйсці на сцэну ў ролі Пера ў камедыі «Вячэра з прыдумкам».

Цырымонія развітання з народным артыстам пройдзе 17 жніўня на сцэне Купалаўскага тэатра. Мяркуюцца, што артыст будзе пахаваны на Маскоўскіх могілках.

Зв'яздоўцы смуткуюць разам з усімі, хто ведаў і хто назаўсёды запомніць Народнага артыста Сяргея Барысавіча Журавля.

Бобруйское управление филиала «Центр «Белтехинвентаризация» оказывает услуги по:

• оценке имущества (недвижимости, транспорт, оборудование) • организации и проведению аукционных торгов • инвентаризации и оценке зеленых насаждений

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ: 14 сентября 2015 г. в 11.00 состоится ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН по продаже недвижимого имущества, принадлежащего на праве собственности ОАО «Белтехинвентаризация», в составе:

Лот №1 (входит в состав лота №4): капитальное строение с инвентарным номером 710/С-12584 (данные регламента №4) общей площадью 200,0 кв.м, расположенное по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 51

Организатор торгов	Филиал «Центр «Белтехинвентаризация» УНП 102353509, 220034, г. Минск, ул. Чапаева, д. 4, к. 222, (р/с 3012105618108 в Региональной Дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минск МФО 153001369, ОКПО 55484006)
Продавец предмета торгов	Открытое акционерное общество «Белтехинвентаризация» УНП 700161263, 213005, г. Бобруйск, ул. Нова-Шосейная, 39а, р/с 3012420185018 ОАО «Белинвентаризация» г. Минск, БИК 153001739, ОКПО 01569601
Место проведения торгов и подачи документов	г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54, в здании Бобруйского управления филиала «Центр «Белтехинвентаризация»
Начальная цена продажи, рублей без НДС	1 760 000 000 рублей без учета НДС, задаток 10% от начальной цены продажи — 176 000 000 рублей
Номер расчетного счета для перечисления задатка	Получатель платежа: ОАО «Белтехинвентаризация» р/с 3012420185018 ОАО «Белинвентаризация» г. Минск, БИК 153001739, ОКПО 01569601, УНП 700161263
Информация о земельном участке	Земельный участок с кадастровым номером 74100000006001108 расположен по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 51, площадью — 0,0275 га. Имущественные права на земельный участок — право аренды, правообладатель — ОАО «Белтехинвентаризация»

Характеристика предмета предмета торгов Здание магазина — одностоящее кирпичное, 1918 г. п., фундамент — кирпич, перекрытие — дерев., кровля — металл., полы — плитка, дощ., линолеум, имеются инженерные коммуникации: центральное отопление, водопровод, канализация, электроснабжение, а также кирпич. пристройка с электроснабжением

Условия продажи При заключении договора купли-продажи между продавцом и покупателем (претендентом на покупку) на цену продажи предмета торгов будет начислен НДС по ставке 20%

Срок заключения договора купли-продажи В течение 10 (десяти) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона

Условия оплаты Определаются по согласованию Победителя торгов с Собственником имущества при заключении договора купли-продажи

Срок подачи документов, осмотра объектов и внесения задатка По 09 сентября 2015 г. включительно до 17.00

Для участия в торгах лица, заявившие о своем участии в них, должны предоставить по указанному адресу следующие документы: заявление на участие в торгах; копию платежного поручения о внесении участником торгов суммы задатка с отметкой банка об исполнении; паспорт; для резидентов Республики Беларусь: юр. лицам — доверен

Жыві і квітней, Беларусь!

■ Меркаванні

УЧОРА, СЁННЯ, ЗАЎТРА

Многія з тых, хто апошні раз быў у нашай краіне шмат гадоў таму, а цяпер прыехаў сюды зноў, нават не хаваюць здзіўлення: Беларусь проста расквітнела. Мы папрасілі дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў падзяліцца думкамі наконт таго, як змянілася краіна за апошнія дзесяцігоддзі і якія змены чакаюць яе ў найбліжэйшай будучыні.

Мікалай Іванчанка, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы:

— Беларусь у параўнанні з 1990-мі гадамі стала відавочна больш прыгожай. Яе нельга не палюбіць! Краіна ўжо мае пэўны вопыт, але ён не робіць яе «старой» — наадварот, яшчэ больш прыцягальнай. Пацвярджае гэтаму — нашы гарады і вёскі, нашы дарогі, лясы, палі, нашы людзі.

Калі казаць пра будучыню, то ўпэўнены, Беларусь будзе прыгажэць і надалей. Беларусы — горды і незалежны народ. Цяпер з кожным годам мы ўсё лепш гэта ўсведамляем. Паступова кожны з нас зразумее, што і наш асабісты дабрабыт, і дабрабыт краіны залежаць толькі ад нас саміх. Насельніцтва Беларусі з часам будзе павялічвацца, жыццё будзем лепш. Мы ўсё далей адыходзім у часе ад цяжкіх, страшных гадоў — ад ваеннага ліхалецця, пасляваеннай разрухі... Наш народ сапраўды паўстаў з пепелу.

Дзмітрый Шаўцоў, член Пастаяннай камісіі па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы:

— Змен у сферы медыцыны адбылося вельмі шмат. Напрыклад, у 2000 годзе сітуацыя з медыцынскай дапамогай, медыцынскім абсталяваннем была зусім іншай. Тады вельмі актыўна развіваліся прыватныя медыцынскія цэнтры, дзе была добрая тэхніка і персаналу гарантаваліся высокія зарплаты. Назіраўся адток добрых медыкаў, высокакваліфікаваных спецыялістаў з дзяржаўных устаноў у прыватныя. Дзяржаўныя ж паліклінікі мелі

неабходнасць і ў рамонце, і ў пераабсталяванні. З пачаткам рэфармавання сферы медыцыны мы за дастаткова кароткі час змаглі правесці амаль поўнае перааснашчэнне. У кожнай паліклініцы цяпер ёсць сучасная медыцынская тэхніка. Цалкам была перааснашчана матэрыяльная база хуткай дапамогі, старыя «ўзкікі» заменены на новыя сучасныя аўтаматбілі.

Вельмі важным з'яўляецца пераход і на чатырохэтапную сістэму аказання медыцынскай дапамогі: першы этап — гэта амбулаторыі і паліклінікі, другі — раённыя бальніцы, трэці — абласныя і чацвёрты — рэспубліканскія навукова-практычныя цэнтры, якіх у краіне налічваецца 16. Любому чалавеку пры неабходнасці будзе аказана медыцынская дапамога на патрэбным этапе — аж да транспланталогіі. Мы паступова адыходзім ад траўмуючых аперацый, пасля большасці медыцынскіх умяшанняў людзі цяпер адчуваюць сябе амаль здаровымі ўжо на 3-5-ы дзень. Дасягненні нашай медыцыны прызнаюць ва ўсім свеце.

Мы значна прасунуліся і ў інфарматызацыі медыцынскай галіны. У медыцынскіх устаноў ёсць свае сайты, дзе можна, напрыклад, заказаць талон. Некаторыя практыкуюць і электронную выпіску рэцэптаў. У планах — электронныя медыцынскія карты і электронныя гісторыі хваробаў. У будучыні праца па гэтым кірунку будзе завершана. Будзе лягчэй працаваць і ўрачу — менш выдаткоўваць часу на запаўненне неабходных дакументаў, больш увагі надаваць пацыенту.

Валерый Барадзeya, член Пастаяннай камісіі па бюджэце і фінансах:

— Сёння модна ляць сістэму адукацыі. Сапраўды, у 1990-я гады адбыліся моцныя змены ў гэтай галіне. Тады змяняліся ўмовы жыцця: мы сталі невялікай адкрытай эканоміякай. Змяніліся, адпаведна, і грамадзянскія інстытуты, у тым ліку і інстытут адукацыі.

Сістэма адукацыі змянілася, але факт застаецца фактам: па ўзроўні чалавечага развіцця Беларусь займае адну з самых высокіх пазіцый у свеце. У краіне сфарміраваны культ вышэйшай адукацыі, вельмі шмат адукаваных людзей. Праўда, ёсць пакуль і пэўныя праблемы. Так, многія людзі, атрымаўшы «модную прафесію», не могуць потым працаўладкавацца, таму што на рынку такіх спецыялістаў шмат.

Што да будучыні, то паступова наша сфера адукацыі цалкам пярэйдзе ад колькасных паказчыкаў да якасных. Важнай умовай стане вопыт. Ужо сёння найлепшыя прыватныя кампаніі прымаюць да сябе на працу маладога спецыяліста толькі пасля сур'ёзнага конкурснага адбору, стажыроўкі. У будучыні гэта будзе умовай прыняцця на працу і на дзяржаўныя прадпрыемствы. А як інакш? Людзі — самы каштоўны рэсурс кожнай фірмы!

Цяпер у нас ідзе дапрацоўка Кодэкса аб адукацыі. Калі ён будзе прыняты канчаткова, то сістэма прапраца па прынцыпе: адукацыя праз усё жыццё. Гэта патрабаванне часу. Ужо сёння дзеці больш за бацькоў «прасунутыя» ў сферах мабільных і інтэрнэт-тэхналогій. Трэба не адставаць ад свету.

Надзея ЮШКЕВІЧ

■ Добрая навіна

САДОК ДЛЯ САМЫХ МАЛЕНЬКІХ

Дзіцячы садок на 75 месцаў адкрыўся ў Касцюковічах. Тут размесціцца 4 групы дзяцей, дзве з якіх — ясельныя, разлічаныя на выхаванцаў да 3 гадоў. Для малых тут ёсць усё неабходнае: утульныя гульнявыя памяшканні, спальні, раздзявальні, санвузел, буфет. Прадугледжаны спецыяльныя кабінеты для заняткаў з лагаледам і псіхалагам, фізкультурная і музычная залы, медыцынскі блок з ізалятарам.

— Гэты садок адзінаццаты ў раёне і пяты ў самім райцэнтры, — паведаміў намеснік старшыні Касцюковіцкага райвыканкама Мікалай Платонаў. — У апошні час нараджальнасць павялічылася, а дзіцячыя садкі, якія ёсць у горадзе, былі цалкам запоўнены. Сёння праблема з недахопам месцаў у дашкольных установах вырашана.

За кошт бюджэтных сродкаў набыты мэбля, абсталяванне, цацкі. А ў падрыхтоўцы памяшканняў да прыёму маленькіх наведвальнікаў прымалі ўдзел іх бацькі. Яны дапамагалі збіраць мэблю і адкрытыя веранды для гульні на свежым паветры, упрыгожвалі сцены памяшканняў жывапісамі малюнкамі. А старшакласнікі падчас знаходжання ў лагера працы і адпачынку шлі пасцельныя рэчы для дашколятаў.

У верасні на базе гэтай установы пачне працу «матчына школа», у якой будуць рыхтаваць малых для адаптацыі ў дзіцячым садку. А яшчэ плануецца аказаць платныя паслугі для ахвотных з маленства займацца тэатрам, авалодаць замежнай мовай, навучыцца азам харэаграфіі.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

СА ЗНІЖКАЙ ДА 70%

Кірашовавыя і акцыійныя мерапрыемствы па распродажу тавараў лёгкай прамысловасці пройдуць у Брэсцкай вобласці ў канцы жніўня.

Так, 22 жніўня плошча каля Лядовага палаца і лёгкаатлетчнага манежа ў Брэсце ператворыцца ў адзін вялікі стокавы кірмаш

МЫ, БЕЛАРУСЫ, – МІРНЫЯ ЛЮДЗІ...

...Торда ж узвіся ў ясныя высі,
Сцяг пераможны — радасці сцяг!..

Іван САВЕРЧАНКА, доктар філалагічных навук, прафесар

КРАІНА ТАЛЕНТАЎ І ТВОРЦАЎ

Дзяржаўны суверэнітэт і незалежнасць — галоўны падмурк паўнаўладнага развіцця нацыі, фундаментальная перадумова для рэалізацыі патэнцыялу кожнага грамадзяніна краіны. Беларускі народ на працягу тысячагадовай гісторыі адстойваў права на ўласную дзяржаву, стваральнае місія якой на сучасным этапе заключаецца ва ўсебаковым забеспячэнні эканамічнага і духоўна-культурнага прагрэсу грамадства.

Асноўнай крыніцай тэхналагічнага і эканамічнага прагрэсу краіны ў наш час з'яўляюцца навуковыя даследаванні, распрацоўкі і інавацыі. Гэта найбольш дзейны інструмент паспяховага канкурывання і ўдзелу дзяржавы ў міжнародным падзеле працы. Для стабільнасці і росквіту грамадства выключнае значэнне маюць сацыяльныя і гуманітарныя навукі. Яны забяспечваюць гарманічнае і ўстойлівае развіццё сучаснай цывілізацыі.

✓ **Ва ўмовах глабалізацыі менавіта літаратура ў значнай ступені спрыяе захаванню нацыянальнай ідэнтычнасці, забяспечвае духоўна-культурную самабытнасць беларусаў.**

Беларусь мае шматвяковыя традыцыі ў сферы навування, прафесійнай падрыхтоўкі і выхавання. Галоўная мэта адукацыйнай сістэмы краіны — усебаковае далучэнне грамадзяніна да сацыяльнага досведу, нацыянальных і сусветных інтэлектуальных

здабыткаў. Рэгулярнае абнаўленне нацыянальнай сістэмы адукацыі, асваенне прагрэсіўных форм навування і авалоданне новымі ведамі дазваляць беларускаму грамадству рыхтаваць нацыянальнае эліты да высокаэфектыўнага кіравання складанымі сістэмамі — вытворчасцю, сацыяльнымі працэсамі, дзяржаўнымі ўстановамі, удзельнічаць у жыцці міжземнаморскай і трансатлантычнай цывілізацыі. Сёння надзвычай важна актывізаваць міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы адукацыі, інтэграваць нацыянальную адукацыйную сістэму ў сусветную адукацыйную прастору — з захаваннем высокай якасці нацыянальнай адукацыйнай мадэлі.

Беларусь — краіна таленавітых і творчых людзей. Нацыянальная культура і мастацтва адгрываюць ключавую ролю ў выхаванні сумленных і адказных грамадзян краіны. Асабліва роля літаратуры, бо творы прыгожага пісьменства аказваюць уздзеянне на інтэлектуальнае развіццё чалавека і адначасова фарміруюць яго духоўны свет. Праз мастацкія вобразы майстры слова ўсталёўваюць грамадскія ідэалы, ствараюць прыклады і ўзоры, вартыя пераймання. Шэдэўры нацыянальнага пісьменства, творы класічнай спадчыны і лепшыя здабыткі сучасных майстроў слова — незаменныя складнікі патрыятычнага выхавання. Ва ўмовах глабалізацыі менавіта літаратура ў значнай ступені спрыяе захаванню нацыянальнай ідэнтычнасці, забяспечвае духоўна-культурную самабытнасць беларусаў. Нарошчванне патэнцыялу

беларускай літаратуры — прозы, паэзіі, драматургіі, публіцыстыкі — нязменна служыць палітычна маральнасці ў грамадстве, узбагачае духоўнае жыццё людзей і істотна павышае культуру ўзаемадачыненняў.

Пашана да адукаваных і культурных людзей, падтрымка іх высокага сацыяльнага статусу ў грамадстве ўсталёўваліся на Беларусі спакон вякоў. Несумненна, і надалей яны заслужваюць перманентнага клопату з боку дзяржавы. Важна стымуляваць таленавітых, дзеля чаго павялічваць колькасць разнастайных конкурсаў і дзяржаўных узнагарод за буйныя навуковыя здабыткі і значныя творчыя дасягненні.

Беларусь спрадвеку з'яўляецца шматнацыянальнай і поліканфесійнай краінай. Павага да нацыянальных меншасцяў, стварэнне магчымасцяў для развіцця іх культуры, мовы, спадчыны, а таксама падтрымка дыялогу канфесій і спрыянне міжрэлігійнай згодзе — прыкметы сапраўднай спеласці грамадства і ўлады.

Геаграфічна і ментальна наша краіна надзвычай прыдатная для выканання гістарычнай місіі паяднання і дыялогу, выпрацоўкі стратэгіі супольнай будучыні народаў на еўрапейскім кантыненте. Увогуле, асновай нашага штодзённага жыцця з'яўляюцца чалавечая добразычлівасць, спагадлівасць, сяброўства, узаемавыручка — тыя якасці, якія праяўляюцца ў нас не лакальна, а паўсюдна, на ўзроўні ўсёй краіны

рэспубліканскай акцыі «Адзіны дзень зніжак». За кошт узгодненага зніжэння коштаў вытворцаў і гандлёвай надбаўкі суб'ектамі гандлю пакупнікам будуць прадастаўлены скідкі на нехарчовыя тавары ў памеры не менш за 15-20%.

Акрамя таго, у рэгіёне працягваюцца школьныя кірмашы. Напярэдадні новага навучнага года, у асноўным па суботах і нядзелях, а таксама ў іншыя дні тыдня, пашыраны продаж тавараў школьнага асартыменту пройдзе ў Брэсце, Баранавічах, Пінску, Бярозе, іншых раённых цэнтрах і буйных населеных пунктах вобласці. Падчас выязнага гандлю, а ў кнігарнях — да сярэдзіны верасня, адбудуцца акцыі сацыяльнай накіраванасці да школьнага сезона-2015.

Канстанцін ЛЮТКЕВІЧ

■ Разважання пра сучаснасць

ЧАЛАВЕКА ПРАЦЫ ТРЭБА ВЫХОЎВАЦЬ ЗМАЛКУ

Толькі тады будзе толк

Аляксей Сцяпанавіч СКАКУН — чалавек вядомы ў нашай краіне: старшыня рэспубліканскага аграрна-прамысловага саюза і кіраўнік грамадскага аб'яднання «Беларускі сялянскі савет», доктар эканамічных навук, член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук на працягу больш чым 30 гадоў узначальвае сельгаспрад-прыемства «Астрамечэва» Брэсцкага раёна. Сённяшні СВК — адно з найбуйнейшых сельгасгаспадарчых прадпрыемстваў рэспублікі. Базай для яго стварэння стаў калгас «Памяць Ільіча», арганізаваны ў 1949 годзе. У 1982-м ён быў рэарганізаваны ў калгас-камбінат «Памяць Ільіча»: аб'яднаны чатыры эканамічна слабыя гаспадаркі Брэсцкага і Камянецкага раёнаў. Такое вялікае прадпрыемства было неабходнае, каб забяспечыць кармамі комплекс па адкорме і вырошчванні буйной рагатай жывёлы на 10 тысяч галоў, які будаваўся. Цяпер агульная плошча СВК складае каля адзінаццаці тысяч гектараў, у склад гаспадаркі ўвайшлі 17 населеных пунктаў.

І хоць «Астрамечэва» ўяўляе з сябе шматпланавую гаспадарку з рознымі вытворчасцямі, асноўнымі штодзённымі клопатамі старшыні, які і раней, становяцца ўборка, пасяўная, корманарыхтоўка. Вось і на гэты раз я застала Аляксея Сцяпанавіча ў кабінцеце за аналізам лічбаў, ведавак, графікаў па выніках уборкі збожжавых.

— **Ужо час падводзіць вынікі?**

— Папярэднія. У пачатку жніўня правялі традыцыйныя астрамечэўскія дажынкi. У нас даўно ўсталявалася традыцыя, якой толькі апошні колас скосяць камбайнеры — абавязкова ладзім свята, сваё «калгаснае». Дзякуем земляробам за нялёгкую працу: прэміі, падарункі, канцэрты. Людзі ўжо прывыклі, чакаюць яго, асабліва прыемна на ім бачыць жонка, маці, дзяцей герояў дня, якія ганарыцца сваімі блізкімі. А сёлета нашы дажынкi былі асаблівымі. І не толькі таму, што праводзіць іх давалася ў ДOME культуры, а не ў полі, як звычайна. У нас у той дзень было плюс 37 у цяньку! І такім прыгожым рытуалам, як скошванне апошняй палоскі пад апладысмента прысутных, давалася ахвяравацца... На сёлетнія дажынкi зазірнулі вельмі шааноўныя госці — касманаўты Пётр Клімух і яго зорны брат, польскі калега Міраслаў Гермашэўскі.

Як хораша яны павіншавалі працаўнікоў вёскі! І з якой цікавасцю і павагай успрынялі гэтыя нашы людзі! Ведаеце, такая шчырая атмасфера панавала ў зале, такімі ўсмешкамі сваяцілі твары

вяскоўцаў, што душа радавалася. А ўжо нашы самадзейныя артысты не падвялі, працавалі на агульным уздыме.

Ушаноўваць, на шчасце, было каго. Камбайнеры Павел Панько і Аляксей Лагада першымі ў вобласці намалацілі тысячу тон збожжа. «Тысячнікаў», дарэчы, тады адразу ў полі павіншаваў старшыня аблвыканкама Анатоль Ліс. Не многа ад перадавікоў адсталі іншыя камбайнеры-прызёры. Вызначыліся таксама вадзіцелі, іншыя працаўнікі. Жніво было не простым. У асобныя дні працаваць даводзілася з пяці раніцы.

— **Ну і што паказвае старшыняўскі аналіз папярэдніх вынікаў уборачнай?**

— Паказвае, што ўсё ідзе ў адпаведнасць з планами. Ураджайнасць збожжавых склала 56 цэнтнераў з гектара. Але рэзервы мы бачым, і ёсць усе падставы спадзявацца, што гэта не мяжа, налета можа быць больш.

✓ **Вучыцца не грэх, скажу вам, у любым узросце, у любога разумнага чалавека.**

— **Цікава, а колькі камбайнер зарабляе за перыяд уборкі?**

— Усе па-рознаму, зарплата залежыць ад намалоту, маркі машыны, іншых фактараў. Добры працаўнік прынясе дадому да 15 мільёнаў рублёў.

— **Калі ўжо загаварылі пра зарплату, колькі зарабляюць у**

Аляксей СКАКУН (першы злева), Міраслаў Гермашэўскі, Пётр Клімух на астрамечэўскіх дажынках

— **«Астрамечэва»? Як не круці, гэта адзін з асноўных паказчыкаў эканамічнага стану вытворчасці.**

— Па выніках мінулага года сярэдняя зарплата склала 6 700 000 рублёў. А працуе у нас 800 чалавек.

— **Гады два таму на справа-злучна-выбарным сходзе я занатавала ў бланкэт цытату з вашага даклада, вы казалі так: «Абсалютная большасць працаўнікоў бачыць перспектыву гаспадаркі і суадносяць яе са сваёй працай». Ці цяжка гэтага было дабіцца ў такім вялікім калектыве?**

— На гэта спатрэбіліся гады, ды і цяпер штодзённая выхавачая, тлумачальная работа ў кожным падраздзяленні кааператыва накіравана на ўсведамленне чалавека сваёй ролі ў агульнай справе. Гэта і ёсць змест другога нашага «НЭПа».

— **Думаю, што варта хаця б коратка, схематычна нагадаць чытачам, што ўяўляе з сябе сістэма гаспадарання, якую вы потым у сваёй кнізе трапна назвалі «НЭПам».**

— Першы НЭП расшыфроўваўся як навадзённое элементарнае парадку. Тады, пасля рэарганізацыі гаспадаркі, гэта было найбольш актуальна. Другі стаў новай эканамічнай

палітыкай гаспадаркі, калі аплата працы цесна ўязвалася з працоўнай дысцыплінай і канчатковымі вынікамі. Апошняе разам з інтансіўнымі тэхналогіямі дазволіла на тых жа кармах атрымліваць значна больш прадукцыі. І гэта вывела гаспадарку з заняпаду. Праца становілася больш механізаванай. Да перспектывы работы стала прыглядацца моладзь. Пачалі ўзводзіць больш жылля. Мянсяўся побыт вяскоўцаў, увесё ўклад іх жыцця.

Трэці астрамечэўскі «НЭП» прагучаў як навукова-эканамічны прагрэс. У ХХІ стагоддзі развіццё любой вытворчасці, любога прадпрыемства магчыма толькі ў гармоніі з навукай і высокімі тэхналогіямі. На невялікім полі пры ўсім жаданні не захаваш патрабаванні аграгатаў.

Пра чацвёрты «НЭП» загаварылі як пра магчымае выпускаяць новую экалагічную прадукцыю. Гаспадарка мае цэлую сетку падсобных вытворчасцей. Мы вырошчваем норак і шьем са шкур шапкі, футры, іншыя вырабы. Працуюць цэхі па вырабе соку і чыпсаў з яблыкаў уласнага саду. Работа мніх такіх вытворчасцей нясе ў сабе беражлівае стаўленне да сьравіны і вырашае пытанне заняцця насельніцтва. Але ж мы вельмі даражым уласным брэндам, таму астрамечэўская прадукцыя, малако гэта ці яблык,

маюць бездкорную экалагічную рэпутацыю. Адноль выкаіае пяты «НЭП» (па-беларуску будзе НЭВ), які мае на ўвазе ўстойлівае развіццё па схеме: навука — эканоміка — вытворчасць.

— **Навука проста абавязкова павінна быць у аснове вытворчасці, якую ўзначальвае доктар навук, член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук, член савета па абароне галіновых дысертацый...**

— Да навукі, адукацыі ў мяне сапраўды асаблівае стаўленне. У нашай гаспадарцы працуе 100 чалавек з вышэйшай адукацыяй. Мы ніколі не шкадавалі грошай на вучобу, перападрыхтоўку, павышэнне кваліфікацыі працаўнікоў. Маладым я не раз гаварыў: «Чым меней будзе прыкладзена інтэлекту, тым больш спатрэбіцца рэсурсаў і энергіі». Гэтую простую формулу пацвярджае штодзённае жыццё. Калі як след раскінеш мазгамі, не палянуешся зазірнуць у літаратуру, заўсёды знойдзеш, дзе сэканоміць. Напрыклад, мы маем свой будаўнічы цэх з уласным праектным бюро. Дык вельмі падлічылі: на рэканструкцыі адной фермы мы эканомім трыць сродкаў, таму што робім уласнымі сіламі, а не наймаем староннюю арганізацыю. І тут жа прыклад маленькай эканоміі. Гэты ж цэх выпускае лаўкі, альтанкі, іншую прадукцыю

для добраўпарадкавання. Яны і жыццё ўпрыгожваюць, а выраб іх на месцы дазваляе ўнесці ўклад у маленькую эканомію, якая ў суме складае вялікую. Сёння той гаспадарчы эффектўна, хто ўмее эканоміць.

— **Аляксей Сцяпанавіч, да вас часта прыязджаюць шматлікія дэлегацыі як з нашай краіны, так і з замежжа па вопыт, якім вы шчодро дзеліцеся. А ў каго вучыўся аграрый Скакун?**

— У мяне шмат было настаўнікаў. Але найшаноўнейшы з іх — двойчы Герой Сацыялістычнай Працы Уладзімір Антонавіч Плюцінскі з суседняй Ровеншчыны. Адзін з найлепшых сельскіх кіраўнікоў Савецкага Саюза з задавальненнем некалі вучыў маладога калегу. У яго я, напрыклад, падгледзеў вопыт зверафермы. Тады ў нашай рэспубліцы такой вытворчасцю ніхто не займаўся. А мы ў Астрамечэве адкрылі норкавую ферму, яна і цяпер дае неаблагі даход, служыць крыніцай папаўнення валюты. А з Плюцінскім мы сябравалі да канца яго жыцця. Калі ў іх стала ліхаманіць сельскую гаспадарку, а ў Астрамечэве наадварт эканоміка пайшла ў рост, ужо Уладзімір Антонавіч ставіў у прыклад сваім калегам нас. Вучыцца не грэх, скажу вам, у любым узросце, у любога разумнага чалавека.

— **А цяпер, відаць, па вашых кніжках вучацца. У вашай асабістай бібліятэцы — некалькі ўласных кніг па эканоміцы сельскай гаспадаркі, ёсць кнігі і пра вас...**

— Калі некаму з маладзейшых пойдуць на карысць мае разважання, меркаванні, выкладкі на тэму арганізацыі сельгасвытворчасці, я буду толькі рады. А кнігі пра мяне... Іх пісалі творчыя людзі, мае сябры. Люблю адданых, няўрымслівых асоб, з некаторымі з іх сяброўства звязвае дзясяцігоддзямі. Таму часам і нараджаюцца нейкія творы.

— **Вы і самі творчы чалавек, дастаткова паглядзець хоць бы на адну з вашых фатавыстаў. Што вам дае захапленне фатаграфіяй?**

— Вельмі многае. Назіранні за жыццём заўсёды становяцца падставай для роздуму, а часам і для нейкіх рашэнняў. Заўсёды ў машыне са мною

фотаапарат. Вось на здымку (*паказвае*) невясёлы сюжэт з вясковага жыцця: жанчына спрабуе падняць п'янага мужа. Колькі змагаемся з гэтым злом на ўсіх узроўнях, а яно вунь якое жывучае! У сваёй вялікай гаспадарцы не раз даводзілася прымаць меры супраць выпіох. Пры гэтым заўсёды было шкада іх сем'яў, які і гэтай жанчыны.

А сёлета ў нас адным з герояў жніва стаў малады механізатар. Дык вась яго бацька ўсё жыццё замнога «ўжываў», сын жа не ўзяў прыклад з бацькі, наадварт, даражыць работай, добра працуе. І гэта мяне вельмі радуе. Дзяцей важна змалку прывучаць да добрага. Вось на здымку, глядзіце: малыя дзеці ў жыцце. Заехаў раз на поле ля вёскі, дзе ўбіралі, гляджу, побач дзеці гуляюць. Пытаю, ці ведаюць, як хлеб вырошчваецца, што гэта за каласкі. Адказваюць няўпэўнена. Тут наш аграном падшоў, а ён, аказалася, добры педагог, вельмі папулярна, даступна расказаў малым пра ўсе этапы вырошчвання хлеба. Яны ўважліва слухалі, а я зрабіў здымак.

Мяне вельмі хвалюе, што сённяшнія дзеці, нават вясковыя, не прывучаныя да працы, залішне захапляюцца камп'ютарамі. Некаторыя падлеткі не ўмеюць абыходзіцца з рыдлёўкай і граблямі, не трымалі ў руках касы. Аднойчы, прада, даўно, паглядзеўшы, як няўмела працуюць вучні на прышкольным участку, нават не стрымаўся, пазваніў міністру адукацыі і даволі эмацыйна выказаў свае меркаванні наконт працоўнага навучання дзяцей. Чалавека працы трэба выходзіць змалку, тады будзе толк.

Яшчэ вельмі важна фарміраваць у моладзі светапогляд, заснаваны на разуменні, што толькі ўласная праца можа стаць асновай становішча ў грамадстве і дабрабыту. Лёгкі шляхоў да поспеху не існуе.

— **Які яшчэ прыклад трэба маладым? Пацверджаннем сказанага можа быць і ваша біяграфія. Паспехі ў працы адзначаны зусім нядаўна ордэнам Айчыны III ступені, у гэтым годзе вы сталі ганаровым грамадзянінам Брэсцкага раёна.**

— Гэта высокая адзнака працы нашага калектыву. І дадатковая адказнасць.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Брэсцкі раён

■ Прагрэс

БІЯТЭХНАЛОГІІ СТАНОВЯЦЦА БЛІЖЭЙ

Навукоўцы плануюць рэалізаваць шэраг маштабных праектаў

У сферы экспарту беларускіх біяпрэпаратаў цяпер адбываецца істотны прагрэс, паведаміла генеральны дырэктар ДНВА «Хімічны сінтэз і біятэхналогіі» — дырэктар ДНУ «Інстытут мікрабіялогіі» НАН Беларусі Эмілія КАЛАМІЕЦ.

— Расія замовіла ў нас 20 тон, Літва — 15 тон. Яшчэ чакаюцца замовы пад зімовую апрацоўку глебы, прэпараты ўжо прайшлі выпрабаванні ў гэтых краінах і вельмі добра сябе зарэкамендавалі.

Апошнім часам у нашай краіне біятэхналогіям надаецца ўсё большая ўвага, бо харчовая і медыцынская бяспека — аснова якасці жыцця любой дзяржавы.

З 2010 па 2014 год было створана 8 прадпрыемстваў. Гэта вытворчасці кармавых дабавак, канцэнтратаў і прэміксаў для сельгасжывёлы, замарожаных бактэрыяльных канцэнтратаў для малочнай прамысловасці, біяпрэпаратаў рознага прызначэння і інш. Вучоныя атрымалі магчымасць поўнага самазабеспячэння прэпаратамі плазмы крыві, выканання ўласных трансплантацый касцянога мозга, трансплантацый з выкарыстаннем ствалавых клетак. А на працягу 2015—2021 гадоў беларускія навукоўцы маюць намер рэалізаваць у нацыянальным навукова-тэхналагічным парку «БелБіяград» яшчэ каля 200 інвестыцыйных праектаў.

— «БелБіяград» — гэта адмысловая тэхналагічная зона са спецыяльным падатковым рэжымам, дзе будуць рэалізаваны праекты ў сферы бія-, нанатэхналогіі, фармацэўтыкі, мікра- і нанасістэмнай тэхнікі, — распавяла Эмілія Каламіец.

Па словах навукоўца, праект не дэядзёцца стварца з нуля. У раёне Акадэмаградка, побач з Паркам высокіх тэхналогій, размешчана досыць шмат навуковых устаноў: Інстытут біяарганічнай хіміі НАН Беларусі, Фізіка-тэхнічны інстытут, Інстытут хіміі новых матэрыялаў, Інстытут мікрабіялогіі, якія стануць базай для стварэння «БелБіяград». Акрамя таго, у гэтых НДІ маюцца ўласныя вытворчасці, дзе яны выпускаюць прадукцыю.

У 2013 годзе Мінэканомікі вяло падрыхтоўваю працу па стварэнні нацыянальнага навукова-тэхналагічнага парка «БелБіяград». Быў падрыхтаваны праект указа Прэзідэнта, падобраны зямельны ўчастак для рэалізацыі інфраструктурнага комплексу «Біяград Мінск», праведзены папярэднія тэхнічна-эканамічныя разлікі, намечаны ўдзельнікі кіруючай кампаніі парка. У кастрычніку 2013-га па выніках нарады ва ўрадзе далейшая праца па стварэнні «БелБіяград» была ўскладзена на НАН Беларусі.

Эмілія Каламіец таксама распавяла, што ў краіне будуць створаны новыя вытворчасці ветэрынарных прэпаратаў, біялагічна актыўных дабавак і прыятычных прэпаратаў, на Бабурыцкім заводзе біятэхналогіі пачнуць пашыраць сетку біягазавых устаноў для вырацоўкі альтэрнатыўных крыніц энергіі. Плануецца ўвесці ў эксплуатацыю дражджавы завод у Слуцку, першая прадукцыя якога з'явіцца ў 2016 годзе. Таксама з'явіцца шэраг медыцынскіх вытворчасцей на базе дражджавых устаноў. Многія аб'екты плануецца мадэрнізаваць.

Дзяіна СЕРАДЗЮК

■ «Жаночая справа»

«У ЖЫЦЦІ Я МАЦІ І ЖОНКА, НА РАБОЦЕ — АДКАЗНЫ КІРАЎНІК»

32-гадовая Анастасія Кузьміна пра настойлівасць, надзейны тыл і мужчынскі калектыв

Як лічыць адна з маіх знаёмых, пасада кіраўніка сельгасарганізацыі пазбаўляе жанчыну жаночасці. Маўляў, ёй не стае часу сачыць за сваёй знешнасцю, зрабіць прычоску, макіяж. А гразкая восенню для яе найлепшая амуныцыя — гумовыя боты ды брызентавы камбінезон. Гэтыя прымітыўныя ўяўленні абвяргае сваім знешнім выглядам дырэктар адкрытага акцыянернага таварыства «Камена», што на Лагойшчыне, Анастасія Кузьміна: элегантная, модна апранутая. Анастасіі Георгіеўне 32 гады. Але, як мне падаецца, яна выглядае нават маладзейшай за свой узрост.

— Ніколі не думала, што стану кіраўніком вялікага калектыву, — прызнаецца яна. — Прышла ў гаспадарку пасля заканчэння Беларускага дзяржаўнага аграрнага тэхнічнага ўніверсітэта. Спачатку працавала інжынерам па ахове працы, потым — галоўным інжынерам. Работа мне вельмі падабалася. Заўсёды старалася, каб тэхніка была спраўная, на хадзе. Праўда, не абыходзілася і без паломак. Але іх на працягу дня імкнуліся выправіць.

— **Анастасія Георгіеўна, інжынер-механік — спецыяліст у сетывава для прадстаўніц слабай паловы чалавецтва. Што вас падуштурхнула да такога выбару?** — звяртаюся да яе.

— Сапраўды, у нашай групе было 22 хлопцы, і толькі я адна — дзяўчына. У школе вучылася ў спецыяльным класе ад універсітэта.

Магчыма, гэта і вызначыла мой выбар. Тым больш, што мне вельмі падабаліся дакладныя прадметы: фізіка, матэматыка. Толькі калі паступіла, зразумела, куды трапіла: было нялёгка. Але ні аб чым не шкадую.

— Так, я нарадзілася ў Мінску, тут прайшла значная частка майго жыцця. Але пасля бацькі пераехалі ў Лагойск. У Лагойскі раён пераехаў і я.

— **І як вас «сасваталі» дырэктарам? Згоду далі адразу?**

— Спачатку паралілася з сям'ёй: муж, дзеці былі не супраць. Сумяшчаць работу, хатнія клопаты, бясспрэчна, нялёгка. Але, як лічыць Анастасія Кузьміна, гэта цалкам магчыма, калі ў жанчыны-кіраўніка ёсць надзейны тыл. У яе дзве дачкі-школьніцы — Маша і Аня. Дзяўчынкі прывыклі, што маці рана сыходзіць на працу, а вяртаецца позна вечарам, асабліва падчас пасяўной, корманарыхтоўкі, жніва. Яны і паесці прыгатуюць, і ў доме прыбярэць. Дапамагае ўнучкам і бабуля.

— **З якімі цяжкасцямі сутыкнуліся на пасадзе дырэктара? —** пацікавілася я. — **Прызначыся, страшна было? Усё ж такі больша адказнасць, іншыя маштабы, чым у спецыяліста.**

— Мабыць, калі прызначалі галоўным інжынерам было страшней: мужчынскі калектыв, новая тэхніка, якая з кожным годам удасканальваецца, абнаўляецца. І тых ведаў, што некалі атрымала ва ўніверсітэце, часам не хапала, — адказвае яна.

Але маладой жанчыне дапамагалі прага новых ведаў, імкненне ўнікаць у кожную дробязь, настойлівасць. Анастасія Кузьміна за 10 гадоў добра вывучыла гаспадарку (даводзілася падмяняць былога кіраўніка падчас адпачынку, камандзіровак), ведае ўсе яе плюсы і мінусы, а таксама — людзей. У дырэктара да кожнага з іх індывідуальны падыход. Да сумленнага працаўніка — з пернікамі, да нядабайнага — з бізном. «Кожны чалавек — асоба, у кожнага сям'я, асабістыя праблемы, часам і ў рабоце здарваюцца непрадбачанасці, імкнуса зразумець сваіх падначаленых, знайсці агульную мову», — канстатуе кіраўнік. Мая суразмоўца лічыць, што маладыя кадры ўсё ахвотней прыходзяць на працу ў сельгасарганізацыі. І прыймае іх найперш магчымасць займаць уласнае жыллё. У горадзе такая перспектыва, так бы мовіць, туманная. Здымаць кватэру? Які сэнс? Амаль увесь заробак пойдзе на яе аплату. Пабудова свай куток? Не кожнаму па кішэні працэнты па крэдытах. У аграгарадку малады спецыялістаў засяляюць у домкі, пабудаваныя па праграме адраджэння і развіцця вёскі. Ёсць работа, зарплата, дах над галавой. Што яшчэ трэба для жыцця?

А работы ў акцыянерным таварыстве хоцьці на ўсіх. У гаспадарцы тры малочна-таварныя фермы: «Камена», «Ганцавіцкая Слабада», «Ганевічы». На «Ганцавіцкай Слабадзе» ўвёлі ў дзеянне новы малочны блок, набылі новае халадзільнае абсталяванне. З цягам часу чакаюцца змены і на астатніх.

Анастасія Кузьміна, дырэктар адкрытага акцыянернага таварыства «Камена»

Планаў у Анастасіі Кузьміной шмат, усе задумы нават цяжка пералічыць. — У перспектыве — яшчэ адзін клошачнік для цялушак. Пляцоўка пад яго ўжо падрыхтавана, — кажа Анастасія Георгіеўна. — На ферме ў Ганцавічах пусте безгаспадарчы будынак. Планую яго рэканструяваць для ўтрымання малых цялят. Тэхнікі для апрацоўкі зямлі хапае. Сёлета набылі шэсць новых трактароў і столькі ж камбайнаў. А гэта значыць, стала зручней і прасцей працаваць: няма паломак, прастояў. ...На развітанне я спыталася ў Анастасіі Кузьміной, кім яна сябе больш адчувае — жанчынай ці кіраўніком.

— У звычайным жыцці — я звычайная жанчына. На працы — адказны работнік.

Сіціла і зразумела. У гэтым правіле, відаць, і заключаецца поспех калектыву, якім кіруе жанчына.

Тачыяна ЛАЗОУСКАЯ

■ У Беларусь — на ПМЖ

«СЭРЦА ПАДКАЗАЛА, ШТО МЫ — ДОМА»

У канцы 1990-х гадоў малдаванін **Алег Дабуляк** вазіў са сваёй радзімы сяджанцы на продаж. Вазіў у розныя краіны і адначасова прыглядаўся, куды б сям'ёй пераехаць жыць назаўсёды. У Малдове, кажа, на той момант перспектывы не было ніякіх. Сёння яго ўтульны новы дом знаходзіцца ў невялічкай вёсачцы Рудня Споницкая. Гэта за некалькі кіламетраў ад райцэнтра Ветка. Сядзібу можна ўпэўнена назваць хутарам, бо вакол амаль не засталася хат мясцовых жыхароў. Калі ўпершыню **Алег з жонкай Анжэлай** сюды трапілі, набылі старую хатку без усялякіх выгод. Але ж, як гавораць, тады само сэрца падказала: «Усё, нікуды не сыходзім, застаёмся, мы — дома». Цяпер мы з сужэнцамі сядзім за вялікім круглым сталом у гасцёўні і ўспамінаем аб тым няпростым раэніні, што кардынальна змяніла лёс іх і нашчадкаў. Дарэчы, дзеля дзяцей усё і рабілася.

З'ЕХАЦЬ з Малдовы зусім маладыя **Алег і Анжэла** вырашылі свядома. Прычынай была нестабільнасць у роднай краіне, што не дазваляла адчуваць сябе там упэўнена. Алег атрымаў вышэйшую адукацыю інжынера-меліяратара. Але працы па спецыяльнасці не знайшлося. — Як любая маладая сям'я, мы разважалі, дзе жыць і дзе будзе лепш нашым дзецям: яны ж павінны мець будучыню. Мы тады з бацькам вазілі на продаж сяджанцы плодowych дрэў паўсюды: у Беларусь, Расію, Казахстан, — успамінае **Алег**. — Урэшце, я зразумеў, што лепш не пакутаваць з перавозкай, можна тут іх вырошчываць. Гэта танней будзе.

Пытанне «дзе жыць?» сужэнцы вырашалі метадам спроб і памылак. Спачатку перабраліся ў краіну, самую блізкую да Малдовы геаграфічна.

— Мы жылі ў Румыніі, — працягвае расказ **Алег**. — Там увольне страшна нешта пачынаць — многія хочучы жыць на халяву. Пакінуў

сумку, на секунду адварнуўся — яе ўжо няма. Хаця румыны ўмеюць весяліцца і адпачываць прыгожа. — Потым пераехалі ў Балгарыю. Там я нарадзіла дачку, — гаворыць **Анжэла**. — Мы за гэта заплацілі больш за 1000\$: там вельмі дарагая медыцына. Ну, а потым ва Украіне два гады прабылі — не было там магчымасцей для развіцця, будучыні для дзяцей.

— Самыя аптымальныя краіны, дзе мы маглі б жыць, — Расія і Беларусь, — кажа **Алег**. — Беларусь мне спадабалася больш, чым Расія. Магчыма, таму што яна бліжэйшая да поўначы Малдовы, адкуль мы родам, дзе засталіся бацькі. У любой краіне, у любым доме ёсць свае праблемы, але, калі чалавек хоча жыць і працаваць, ён гэта будзе рабіць.

Анжэла адзначае, што ў вочы адразу ж кідалася тая чысціня, якая была ў Беларусі навокал, хоць у горадзе, хоць у вёсцы: — У малдаван будзе чыста ў доме, у двары і каля агароджы. А ў нас — паўсюдна. У нас кінуць

смецце, і месяц яно будзе ляжаць неприбраным. У вас такога няма. І гэта вельмі прыемна.

ДАРЭЧЫ, калі **Алег** з **Анжэлай** і дачкой **Марыянай** прыехалі ў нашу краіну, спачатку жыллё ў Гомелі здымалі, а потым набылі хатку ў Веткаўскім раёне. Бо заўсёды хацелі жыць на зямлі і ад яе карміцца. Лясныя краявіды і рачулка **Спонка**, якая бяжыць наўпрост за сядзібай, адразу ж пераканалі **Дабулякоў**, што яны трапілі ў тое месца, пра якое марылі. Дзе і заснавалі сваю фермерскую гаспадарку па вырошчванні плодова-ягадных раслін.

— Для маёй работы гэта ідэальнае месца і ідэальная краіна, — дзеліцца сваёй філасофіяй жонка **Алег**. — Чалавек паўсюль можа ўладкавацца, было б жаданне нешта рабіць. Мы хацелі развівацца, таму ўзялі ў арэнду ўчастак і паступова пачалі сваю справу. Каб нешта вырасла, пастаянна трэба паліць і паліваць. Само нічога не вырасце. Між іншым, мне ў вас спачатку было складана разабрацца з сістэмай падаткаабкладання...

— Мне падабаецца, што ў вас штогод у розных гарадах праводзіцца свята «Дажынкi», — кажа **Анжэла**. — Якімі прыгожымі населенымі пунктамі пасля іх становіцца! Асць змяняецца: і будынікі, і агароджы, і азеляненне. Пастаянна нешта ўдасканальваецца.

Алег і Анжэла гавораць, што ім было не цяжка знайсці ў Беларусі сярброў. Звычай нашых народаў у многім падобныя. Беларусы такія ж ветлівыя і гасцінныя, як і малдаване. А чатыры гады таму **Алег** перацягнуў у Беларусь і свайго малодшага брата. Ён цяпер

працуе ўрачом-траўматалагам у адной з гомельскіх бальніц.

Анжэла любіць пачаставаць сваіх беларускіх сяброў стравамі малдаўскай кухні: мамалыгай са шкваркамі або брынзай, плацінцітамі з тварогам, з кропам, зялёнай цыбуліцай...

У сям'і паміж сабой часцяком размаўляюць па-малдаўску. **Анжэла** здаецца складаным беларускае вымаўленне, але яна адзначае, што калі патрэбна будзе — навуацца. Румынскай і балгарскай навуацілься ж, калі ўзнікае неабходнасць.

У іх сям'і ўсе абавязкі размеркаваны дакладна. Зразумела ж, кіруе ўсім **Алег**. **Анжэла** яго ва ўсіх пачыненнях падтрымлівае і сама робіць многа па гаспадарцы і ў доме, і на полі:

— Нашы дзеці растуць на зямлі, і яны вельмі многае самі ўжо могуць рабіць. Ніхто іх не прымушае, але ніхто і без справы не сядзіць, бо ўсе ведаюць, тата спытае: «Чым займаўся сёння?» Максім кветкі палівае, коней вельмі любіць і дапамагае даглядаць іх. Сабак у нас многае, ёсць вялікія, для аховы, а ёсць маленькія. Іх гадуе **Марычка**. Дачка палюбіла

ёркшырскіх тэр'ераў. Мы падарылі ёй шчэня, потым яшчэ адно з'явілася. Так мы пачалі і іх разводзіць.

Дзяўчынку шматлікія маленькія гадаванцы вясцракоўчэ высьлём брэхам у вясільні вальеры. Дарэчы, тэрыторыя спланавана так, што самай рознай жывёле на ёй хапае месца. Вечарэе — жанчыны ідуць забіраць невялікі статак коз, што пасвіўся недалёка ў полі. **Белагаловы** і **блакітнавокі** **Максімка**, які нарадзіўся ўжо ў Беларусь, хоча быць ва ўсім падобным да таткі: у гадавальніку хлопчык правярае, ці добра развіваюцца сяджанцы.

Калі бежанцы з Украіны пачалі прыязджаць у Беларусь, сям'я **Дабулякоў** хацела таксама аказаць дапамогу і запрасіць сям'ю, у якой была дзяўчынка — равесніца іх дачкі. Але ж, расчаравана гаворыць **Анжэла**, сутыкнуліся з тым, што госці ў першую чаргу пачалі цікавіцца, ці ёсць унутры дома, які яны ім прапанавалі, туалеты: — У многіх з іх няма разумення, што ім даюць нешта проста так, каб яны потым самі неяк лепш удаваліся.

Дабулякі ж разлічваюць у першую чаргу на свае сілы і гатовы працаваць на зямлі і рабіць на ёй нешта карыснае. Расказваюць, што за 12 гадоў толькі раз дазволілі сабе з'ездзіць адпачыць.

— Тры дні пабылі ў Адэсе і вярнуліся, бо працаваць трэба, — гаворыць **Алег**. — Дзеці, зразумела, мараць пра мора, але пакуль у іх адпачынак на рэчцы **Спонка**. У нас ёсць жаданне працаваць, вырошчываць новыя культуры ў сваёй фермерскай гаспадарцы. Вялікі сад, закладзены некалькі гадоў таму, на які мы ўскладалі пэўныя надзеі, пакуль іх не апраўдвае. Не атрымаецца з сада — будзем шукаць іншыя культуры, якія змогуць расці на гэтай зямлі. **Вінаград** паспрабаваў — ён на нашым пяску нядрэнна расце. Магчыма, з улікам змянення клімату і яго будзем садзіць.

— Хачу, каб праз 10 гадоў быў тут вялікі прыгожы сад, які б даваў добры ўраджай, — кажа **Анжэла**. — Кожны чалавек павінен мець сваё месца. Мы сваё знайшлі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.
Фота аўтара

■ Квадратныя метры

ДАХ НАД ГАЛАВОЙ

на выгадных умовах

Для многіх арэнднае жыллё — сапраўдны паратунак. Асабліва для маладых сем'яў, бо пабудаваць сваю кватэру дорага, а калі ёсць маленькае дзіця і працуе ў сям'і толькі муж, то амаль нерэальна. Аднак усё ж арэнднае — не сваё. «Звязда» вырашыла разабрацца ў плюсах і мінусах такіх жылых памяшканняў.

ПРЫВАТНІК ПРАЙГРАЕ

У Мінску самыя першыя арэндныя дамы пабудавалі ў Парку высокіх тэхналогій. Так, на вуліцы Францыска Скарыны высаца два такія шматпавярховкі. У 2013 годзе сюды пераехалі работнікі кампаній, якія ўваходзяць у структуру ПБТ, пераважна моладзь.

Здымаць жылплошчу ў дзяржавы атрымліваецца выгадней, чым у прыватніка. Напрыклад, маладая маці **Вольга**, якая жыве з сям'ёй у арэндным доме на вуліцы **Галадзеда**, за двухпакаёўку плаціць 2 млн рублёў за месяц (каля 126 долараў па сённяшнім курсе), у той час як з здымнаю кватэру даводзілася аддаваць па 1500 долараў за паўгода, то бок, удвая больш.

Дарэчы, плата за карыстанне кожным квадратным метрам арэнднай жылплошчы вылічваецца так: бярыцца бягучая базавая велічыня, памнажаецца на 0,2. Потым памнажаецца на агульную плошчу жылля і на каэфіцыенты ў залежнасці ад эканоміка-планіровачнай зоны кватэры. Яны ўстанаўліваюцца выканкамамі і ў розных месцах розныя. У Мінску гэты каэфіцыент складае ад 0,5 да 1,5. Варта звярнуць увагу, што ў кошт арэнды, якую выстаўляюць на сайтах, не ўключаны паслугі ЖКГ.

ПРАВЫ МАЕМ. А МАГЧЫМАСЦІ?

Па законе атрымаць у валоданне і карыстанне дзяржаўнае жыллё мае права любы грамадзянін. Нават іншагародні. Нават калі ён ужо мае жыллё. Галоўнае, каб яго не знаходзілася ў тым населеным пункце, дзе чалавек прэтэндуе на арэндную кватэру.

Але тут пачынае працаваць прынцып чарговасці. Гэта значыць, што ў першую чаргу прэтэндаваць на арэндныя метры могуць пэўныя катэгорыі грамадзян: судзі і пракурорскія работнікі, дзяржслужачыя, маладыя спецыялісты, выкладчыкі, работнікі культуры, ваіскоўцы і інш. У другую чаргу дзяржаўнае жыллё прадастаўляюць тым, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, а пасля ўжо ўсім астатнім катэгорыям грамадзян.

Калі вы хочаце стаць шчаслівым арэндатарам дзяржаўнага жылля, спачатку трэба праманіторыць сайты выканкамаў, дзе звесткі аб наяўнасці свабодных кватэр размяшчаюцца ў раздзеле «Жылля памяшканні камерцыйнага выкарыстання». Пасля ў службу «адно акно» адміністрацыі раёна трэба падаць адпаведную заяву і прадаставіць дакумент, які пацвярджае асобу. Цяпер заяву на арэндную кватэру можна напісаць у чатырох раённых адміністрацыях сталіцы — Фрунзенскай, Маскоўскай, Ленінскай і Першамайскай.

І застаецца толькі чакаць: спачатку пакуль заяву разгледзяць (гэта можа доўжыцца да месяца), пасля — у выпадку станоўчага рашэння — пакуль вышлюць паведамленне (заказным пісьмом ці пад роспіс). Дарэчы, прэтэндаваць вы можаце як на адзін пакой, так і на трохпакаёўку, аднак памятайце, што на аднаго чалавека жылплошча прадастаўляецца ў межах ад 15 да 20 кв.м.

Пасля таго, як вы атрымалі паведамленне з выканкама, цягам 15 дзён трэба звярнуцца туды для заключэння дагавора найму жыллага памяшкання камерцыйнага выкарыстання дзяржаўнага жыллёвага фонду. Тэрмін такога дагавора павінен быць не большы за пяць гадоў. А для тых, хто атрымаў жыллё на час працоўных (службовых) адносін, дагавор заключаецца на тэрмін такіх адносін.

Калі вы належным чынам выконвалі свае абавязкі арэндатара, па заканчэнні тэрміну найму жылля ў вас ёсць пераважнае права перад іншымі на яго арэнду на новы тэрмін. Аднак гэта не адносіцца да тых, хто атрымаў арэнднае жыллё на час працоўных (службовых) адносін.

ЁСЦЬ ДОМ, ДЫ НЕ СВОЙ...

Бадай, адзін з самых істотных мінусаў арэнднай жылплошчы ў тым, што вы не зможаце адчуць сябе яўнаўтарашнім гаспадаром. Выкупіць яе ў дзяржавы немагчыма. Апроч таго, не дапускаюцца ніякі перапланіроўкі, нават ракавіну на кухні нельга мяняць, не кажучы ўжо пра нешта глабальнае. Гэтая праблема набывае актуальнасць, калі жыллё прадастаўляецца не ў новабудулі, а ў старым доме.

Яшчэ адзін момант: напрыканцы 2013 года вырашылі выкрэсліваць з чаргі тых, хто атрымаў дзяржаўнае жыллё ў арэнду. Людзі, якія атрымалі такое жыллё да замацавання гэтага рашэння, заднім чыслом з чаргі не здымаюцца. Але страціць у ёй месца, калі пераселяцца ў іншую арэндную кватэру. Акрамя таго, чаргу не згубяць тыя, хто атрымаў жыллё ў сувязі з характарам працоўных адносін: маладыя спецыялісты, судзі, пракурорскія работнікі і г.д. І яшчэ адзін нюанс: калі ў прадастаўленай жылплошчы на члена сям'і прыпадае менш за 10 квадратных метраў агульнай плошчы, то такія кватаранты таксама захаваюць месцы ў спісах асоб, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў.

Ёсць альтэрнатыва і для маладых сем'яў: калі абое сужэнцы ўступілі ў шлюб упершыню, ніхто з іх не мае нерухомасці ва ўласнасці там, дзе яны прэтэндуць на арэнднае жыллё, а таксама калі хаця б аднаму з сужэнцаў менш за 31 год, чарга захаўваецца.

Ну, і апошняе. З арэнднай кватэры вас заўсёды могуць... выселіць, прычым без прадастаўлення іншага жылля. Але, вядома, для гэтага павінны знайсціся падставы. Напрыклад, у вас скончыўся тэрмін дзяржэння дагавора, альбо вы два месяцы не плацілі за карыстанне жыллём ці не аплачвалі жыллёва-камунальныя паслугі без узаўважы прычыны. Або вы перасталі працаваць у арганізацыі, якая прадаставіла вам гэтае жылё памяшканне. У такім выпадку застаецца толькі чакаць, калі рынак жылля для камерцыйнага выкарыстання ў нашай краіне павялічыцца.

Прынамсі, такая тэндэнцыя ёсць. Як нядаўна паведамілі першы намеснік міністра архітэктуры і будаўніцтва **Аляксандр Кручаная, у першым паўгоддзі ў Беларусі на 22% павялічылася колькасць арэнднага жылля. За гэты перыяд яго было ўведзена 118,1 тысячы квадратных метраў, што складае 122% да леташняга паказчыка. Больш за тое, у далейшым аб'ёмы будаўніцтва арэнднага жылля будуць павялічвацца. Сёлета плануецца пабудаваць 185,74 тысячы квадратных метраў арэнднага жылля, з якіх 43,4 тысячы — мяркуецца ўзвесці ў Гродзенскай вобласці. У Мінску аб'ём будаўніцтва жылля для камерцыйнага выкарыстання павінен скласці 33,64 тысячы квадратных метраў.**

Якаў ЖУРБІН,

Дзіяна СЕРАДЗЮК

Каментарый да тэмы

Пад сацыяльнай абаронай

Па інфармацыі Дэпартаменту па грамадзянстве і міграцыі МУС, летас дазвол на пастаяннае жыхарства ў Беларусь атрымалі каля 19 тысяч замежных грамадзян (на шэсць тысяч больш, чым у 2013-м). Найчасцей да нас пераязджаюць з Расіі, Украіны, Казахстана і Літвы. На долю гэтых краін прыпадае амаль 90 працэнтаў міграцыйнага прытоку.

— Адна з асноўных прычын, з якой замежныя грамадзяне прыязджаюць да нас на пастаяннае месца жыхарства, — палітычная стабільнасць і адсутнасць узброеных канфліктаў, — мяркуе намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па працы і сацыяльных пытаннях **Зінаіда МАНДРОўСКАЯ**. — Да таго ж у Беларусі высокі ўзровень сацыяльнай абароны.

Зінаіда Міхайлаўна ўзгадвае, як некалькі гадоў таму да яе на прыём прыходзіла шматдзетная маці з Казахстана, якая на той час здымала кватэру ў Пінску (пасля сям'я набыла домік у беларускай вёсцы). Сваё рашэнне пераехаць з чатырма малымі ў «сінявокую» жанчына тлумачыла даступнасцю сацыяльных паслуг: «У Казахстане толькі за дзіцячы садок нам трэба было аддаваць некалькі сотняў долараў у месяц. Шматдзетнай сям'і складана пацягнуць такую суму, даводзілася шмат працаваць».

— Яшчэ адным фактарам прывабнасці Беларусі з'яўляецца высокі ўзровень развіцця чалавечага патэнцыялу. Па гэтым паказчыку мы першыя сярод краін СНД, — дадае **дпутат**. — Аднак самае галоўнае — чалавечыя адносіны. Многія прыязджаюць адзначаюць талерантнасць, спагадлівасць беларусаў. Калі з пошукам працы ў замежніку бываюць цяжкасці (хоць кваліфікаваныя спецыялісты, работнікі ў сельскай мясцовасці будуць запатрабаваны), то з уладкаваннем у побыце праблем не ўзнікае. Нашы людзі стараюцца дапамагчы грамадзянам з іншых краін асвоіцца на новым месцы жыхарства.

Наталля ЛУБНЕўСКАЯ.

■ Узровень

КУЗНЯ СПАРТЫЎНЫХ ТАЛЕНТАЎ

Маладзечанскі спартыўна-забаўляльны комплекс стаў выдатнай базай для падрыхтоўкі не толькі нашых спартсменаў, але і замежных. Аб тым, як працуе адзін з найлепшых спартыўных цэнтраў Міншчыны, даведаўся карэспандэнт «Звязды».

АД ВАЛЕЙБОЛА ДА ХАКЕЯ

Гэтым невыносна гарачым жніўнем лядовы палац — самае камфортнае месца ў Маладзечне. І калі я трапіў у вялікае фэе комплекс, адчуў, што нібыта апынуўся ў халаднаватым кастрычніку. Але здзіўляюцца гэтаму не варта. На хакейнай пляцоўцы ва ўсю трэнеруюча мясцовую каманда «Дынама-Маладзечна». Ужо не за гарамі матчы чэмпіянату краіны, а цяпер — паядынкі **Кубка Руслана Салея**. Таму спартыўнае жыццё тут нават летам сапраўды віруе. І, як прызналася **Марына Клямяціц, выканаўца абавязкаў дырэктара мінскай абласной комплекснай ДЮСШ «Алімпік-2011»**, графік трэніровак распісаны наперад.

— Першапачаткова на гэтым месцы збіраліся ўзвесці лёгкаатлетычны манеж, — кажа суразмоўца. — Аднак пасля вырашылі збудавач лядовы палац з гульнявой залай, басейнам з элементамі аквапарка. Тут таксама працуюць залы для фехтавання, б'яльда, харэаграфіі, настольнага тэніса, фітнесу.

Спартыўны комплекс адкрылі 20 кастрычніка 2011 года, і яго плошчы адразу пачалі выкарыстоўваць напоўніцу. Пры комплексе запрацавалі аддзяленні хакея, баскетбола,

валеябола, настольнага тэніса, плавання. Увогуле, у ДЮСШ сёння займаецца звыш 300 чалавек, з якімі працуюць 13 трэнераў. Ёсць тут і свае выхаванцы-зорачкі. **Вікторыя Шалаўская**, напрыклад, выступае за зборную Беларусі па пляжным валеяболе, удзельнічала ў чэмпіянаце Еўропы, перамагала ў розныяшы **Кубка Беларусі**, а баскетбаліст **Сяргей Казлоў** уваходзіць у склад мінскіх «Цмокаў» і гуляе за маладзёжную зборную краіны.

— А як хакей развіваецца ў Маладзечне? — пытаюся ў суразмоўцы.

— Хакейнае аддзяленне працуе з моманту адкрыцця палаца. І дзеці ідуць да нас ахвотна. Хаця хакей, як вядома, спорт дарагі. Але прывозіць школьнікаў нават з **Валожына** і **Астраўцы**. З 2014 года ў нашым горадзе базіруюцца каманда «Дынама-Маладзечна», якая выступае ў беларускай Экстралізе. І мясцовыя жыхары да хакея ўжо прывычаліся. Падчас таварыскага матча між зборнымі Беларусі і Латвіі ўсе месцы на трыбунах, якія змяшчаюць 2200 гледачоў, былі заняты.

Прытым гэты паядынак хакеістаў — далёка не адзінае буйное спартыўнае мерапрыемства, якое даводзілася прымаць спарткомплексу. Менавіта ў Маладзечне сваіх сапернікаў у розныяшы адкрытага чэмпіянату Расіі па валеяболе прымаў беларускі «Шахцёр», сёлета тут праводзіліся паядынкі чэмпіянату свету па футзале, раней — сустрэчы **Кубка Выкліку** па гандболе. Тут таксама праводзяць спабортніцтва па грэка-рымскай барацьбе, дзюдо, разнастайныя спартакіяды. Акрамя таго, ужо не першы год замежныя хакейныя каманды месцам для трэніровачных збораў

выбіраюць менавіта Маладзечна. Вось літаральна на днях дадому адправілася чарговая дэлегацыя — каманда «Тарпеда» з Казахстана.

— У Маладзечна добрае геаграфічнае становішча, — кажа **Марына Клямяціц**. — Недалёка аэрапорт, сталіца, створаны добрыя ўмовы для трэніровак і пражывання. Засталіся задаволенымі ўсім і расійскія валеябалісты, якія прыязджалі да нас на спаборніцтвы. Гаварылі, што ім вельмі спадабаўся наш горад, зала, гульнявое пакрыццё.

— А ці актыўна мясцовыя жыхары наведваюць спартыўна-забаўляльны комплекс?

— Так, многія любяць боўлінг, аквапарк, б'яльда. Даволі часта да нас на экскурсіі прыводзяць дзецей з лагераў. Людзі насамрэч хацелі, каб у Маладзечне з'явіўся такі комплекс, месца, дзе можна добра адпачыць моладзі. І гэта вельмі добра, бо адцягвае іх ад дрэнных звычак.

ШЫРОКАЯ ГЕАГРАФІЯ

Гэты комплекс сваёй кампактнасцю нагадаў мне той, што пабудавалі ў **Лідзе**. Там усё амаль у крокавай дасягалнасці, а ў Маладзечне нават не трэба выходзіць з лядовага палаца на вуліцу, каб трапіць у вялікую спартыўную залу. Трэба толькі прайсціся па калідорах.

— Наш комплекс, напэўна, адзіны такі ў краіне, — з гонарам кажа старшы адміністратар **Людміла Камандулліс**. — Нас хваляць, і сваіх кліентаў мы не губляем. Праўда, не толькі хакейнай пляцоўка і

гульнявая зала з высокімі столымі сталі візітоўкай комплексу. Як толькі тут адкрылі аквапарк, у Маладзечна пяхалі сотні адпачывальнікаў з Мінска і Гродзенскай вобласці.

— Працы было вельмі шмат, — узгадвае старшы адміністратар. — За выхадныя басейн і аквапарк наведвала каля тысячы чалавек. Праўда, калі ў сталіцы з'явіўся свой аквапарк, наведвальнікаў стала крыху менш.

Калі мы выходзім з басейна, **Людміла Камандулліс** паказвае мне вялікую кнігу ганаровых гасцей. Тут па традыцыі свае водгукі пакідаюць спартсмены, вядомыя наведвальнікі. Запісы на розных мовах амаль на кожнай старонцы. **Ізраіль**, **Расія**, **Казахстан** — геаграфія насамрэч шырокая. І нешта падказвае, яна будзе толькі пашырацца.

г. Маладзечна

■ Зямляне

НА СВЯТЫХ МОШЧАХ

Самы вялікі ў Беларусі храм узводзілі ўсім светам

Першая Боская літургія ў кафедральным Спаса-Праабражэнскім саборы адбылася на мінулым тыдні. Яе правёў Экзарх усяе Беларусі, Мітрапаліт Мінскі і Заслаўскі Павел, які прыехаў у Магілёў асвяціць новы храм. Нягледзячы на будны дзень, прыйшло столькі прыхаджан, што нават разлічаны на некалькі тысяч чалавек сабор не змог змясціць усіх ахвотных. Частка людзей заставалася звонку. Спраба агучыць для іх богаслужэнне на вуліцы аказалася не вельмі ўдалай. Гук то прарываўся, то зноў знікаў. Прыхаджане аднесліся да гэтага з разуменнем. Галоўнае, храм нарэшце пабудаваны, а ўсё астатняе, можна лічыць, дробязі, якія з часам будуць выпраўлены.

мрамуровыя калоны ўсярэдзіне сабора. І добрым словам тут узгадваюць сённяшняга міністра архітэктуры і будаўніцтва Анатоля Чорнага, які ў пачатку 2000-х узначальваў Будтрэст №17, які ўзводзіў храм. Менавіта гэтая арганізацыя давала ў свой час у Магілёве найбуйнейшы ў Еўропе камбінат сінтэтычнага валакна «Лаўсан». Анатоль Чорны таксама дапамог з набывцём дарагіх будматэрыялаў для храма. Дарэчы, граніт, які ўпрыгожвае падлогу калонавага будынка, прывезены аж з Кітая.

ЗАЛАТЫМІ КУПАЛАМІ ЗАЛЮБАВАЛАСЯ НАВАТ НЕБА

У дарэвалюцыйным Магілёве было некалькі дзясяткаў унікальных па сваёй архітэктуры цэркваў, але большасць з іх знікла ў савецкія гады. І тое, што «залатыя» купалы зноў

паступова ўпрыгожваюць горад, вельмі ўсцешвае. — Спаса-Праабражэнскі сабор зусім не падобны да свайго папярэдніка, але гэта не значыць, што ён менш велічны, — кажа айцец Іаан. — У чымсьці ён нагадвае храм Хрыста Збавіцеля ў Маскве. Толькі той 100 метраў у вышыню, а гэты — 60.

Айцец Іаан — настаяцель Спаса-Праабражэнскага сабора. Яму яшчэ прывыкаць да працы ў сценах буйнога храма. Дагэтуль ён 12 гадоў вёў богаслужэнні ў цесным чыгуначным вагончыку, які быў усталюваны побач з будоўляй.

Няпросты аб'ект каштаваў святару шмат здароў'я. Вялікай абразай сталі пушчаныя кімсыці па горадзе лёткі, калі часова спыніліся будаўнічыя працы. Маўляў, будоўлю замарозілі, таму што тутэйшы поп збег з грашмыа за мяжу. Айцец Іаан не лічыў патрэбным апраўдвацца, навошта губляць

дарэмна час, калі трэба хутчэй рабіць справу. Але ж злыя языкі балюча ранілі душу. Можна казаць, што ён выпакутаваў гэты храм. Нездарма былі Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі Мітрапаліт Філарэт назваў яго аднойчы Іаанам-будаўніком.

— Я 24 гады святар, з іх 21 год будую, — кажа айцец Іаан. — У 1994 годзе атрымаў блашавенне Уладыкі Максіма на будаўніцтва Свята-Успенскага храма ў вёсцы Мокрае Быхаўскага раёна. У савецкі час там была драўляная царква, дзе служыў 90-гадовы протаіерэй Майсей. Да яго тайна вазілі хрысціян дзяцей з Магілёва і нават Мінска. Потым храм згарэў. Новы пабудаваны ўжо з цэглы.

Святар прызнаецца, што быць будаўніком вельмі няпроста. «Згодны з тымі, хто кажа, што гэта наогул не спецыяльнасць, а — нацыянальнасць, — усміхаецца ён.

Айцец Іаан узгадвае, што калі ўсталёўвалі купалы, усе ўбачылі на небе над храмам незвычайнае ззянне. «Гэта Гасподзь блаславіў нашу працу», — упэўнены святар. Дарэчы, Спаса-Праабражэнскі сабор знаходзіцца пад абаронай Кіева-Пячэрскага цудатворца Майсея, паколькі у яго падмурк закладзены мошчы Святога. Калісьці ён служыў у войску дабравернага князя Барыса і лічыцца, як і пакутнікі Барыс і Глеб, заступнікам усходніх славян.

«МЫ ў ПЕРШЫНЮ РАБІЛІ АРКІ І СКЛЯПЕННІ»

Будаўніцтва храма стала вялікім іспытам і для саміх «лаўсанбудаўцаў». Дастаткова ўгадаць, што ён узведзены на багністай глебе. Каб зрабіць трывалым падмурк, трое сутак запар сядзілі вазілі пясок. Праца не прыпынялася нават ноччу, плацоўку асвятлялі ліхтары вялікай магутнасці.

— Мы ўпершыню будавалі такі аб'ект, і шмат чаго было для нас новым, — узгадвае Віктар Дземідзенка, былы начальнік будаўнічага ўпраўлення №53, якое ўваходзіла ў склад Будтрэста

№17. — Раней мы не мелі справу з аркамі, купаламі, скляпеннямі. Зроблена вельмі вялікі намаганні. Цяглыны мур рабілі ўсім горадам, людзей збіралі з усіх прадпрыемстваў. Аб'ект фінансаваўся і за кошт епархіі, і за бюджэтныя сродкі. Вельмі за яго баюць душой Барыс Батура. Калі б з фінансаваннем не было праблем, мы б яго хутчэй пабудавалі. А так даводзілася перыядычна здымацца з аб'екта, а потым вяртацца на яго зноў. Затое цяпер прыёмам глядзець на гэты твор мастацтва. Сабор — сапраўднае ўпрыгажэнне горада.

— Аб'ект не тыпавы, можна сказаць, адзінкавы ў пэўным сэнсе, — дадае намеснік генеральнага дырэктара Будтрэста №17 Аляксей Чудакоў. — Там натуральная вентыляцыя, не патрэбна наогул ніякага кандыцыянавання. Летам пастаянная тэмпература каля плюс 16 градусаў. Прадугледжана сістэма ацяплення.

Храм адкрыўся, але наперадзе яшчэ шмат працы. Пакуль пастаўлены толькі цэнтральны іканастас, трэба зрабіць яшчэ левы і правы. Дарэчы, над алтарнай перагародкай працавалі беларускія разьбяры пад кіраўніцтвам Міхаіла Юрвіча. Іконы выраблялі таксама ў Мінску ў майстэрнях Свята-Елізаветынскага манастыра. Працягваюцца работы ў падвальных памяшканнях, дзе плануецца размясціць бібліятэку і нядзельную школу. Але з часам для іх, магчыма, з'явіцца асобныя пабудовы. І не перашкодзіла б пабудоваць адпаведную званіцу. Кажуць, яна будзе вышэйшай за храм.

— Нічога страшнага ў тым, што працы працягваюцца, няма, — аптымістычна кажа намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкома Валерый Малыханка. — Вуль знакамты Кельнскі сабор наогул 700 гадоў будаваўся. Наш — усяго 14. Але калі мы адразу ўзялі такую высокую ноту, трэба адпавядаць гэтай тону і далей.

Нэлі ЗІГУЛЯ. Фота аўтара

■ Чулі?

МАЯК ДЛЯ РАМАНТЫКАЎ

Даўжэй на паўкіламетра стане набярэжная Сожа. З чэрвеня тут штодзень ідуць актыўныя работы. Брыгады трох будаўнічых трэстаў горада ўвасабляюць творчыя задумкі гомельскіх архітэктараў.

Намеснік дырэктара па вытворчасці ўпраўлення капітальнага будаўніцтва горада Гомеля Леанід Разумаў расказаў, што «разынкай» праекта стане кампазіцыя «Маяк». Яна будзе ўяўляць з сябе 48 апор са сваяліччымі, якія ўмацаваны на гранітным пастаментах. Набрэжную будуць азеліняць, асвятляць, на ёй установаць лаўкі. Будаўнікі абяцаюць, што пасля рэканструкцыі яна добра ўпішацца ў агульную кампазіцыю Палацава-паркавага ансамбля і стане адным з самых рамантычных месцаў горада над Сожам.

На рэканструкцыю набярэжнай вылучана каля 640 млрд бюджэтных сродкаў. Дарэчы, ператварэнне закрэна і некаторыя іншыя паркавыя аб'екты. Змяняе сваё аблічча мост ля Білецкага спуска, які доўгі час быў зачынены для пешаходаў. У адрозненне ад старога, пасярэдзіне яго знаходзілася апора для падтрымкі, новы мост будзе аркавым, стане крыху шырыэйшым і даўжэйшым.

Цяпер ядуцца работы і па рэканструкцыі назіральной вежы. Яна захавала свой вонкавы выгляд, але зменіцца кардынальна ўсярэдзіне. Тут усталёўваюць новую лесвіцу, робяць асвятленне і пажарную сігналізацыю. Павялічыцца аглядная пляцоўка, абновіцца фасад, а месца, куды трапіў снарад падчас Вялікай Айчыннай вайны, будзе аформлена асобна. Завяршыць работы запланавана да Дня горада, які ў Гомелі звычайна адзначаецца ў сярэдзіне верасня.

Ірына АСТАШКЕВІЧ

У ГОНАР СВЯЦІЦЕЛЯ ГЕОРГІЯ КАНІСКАГА

Ён уражвае сваім велічным выглядам, прыгажосцю купалаў, урачыстасцю мрамуровых калон. Першая цагляна ў яго падмурк была закладзена 14 гадоў таму. Ніхто і не ўяўляў сабе, што будаўніцтва так расцягнецца ў часе. Храм, як у былыя часы, узводзілі ўсім светам. Можна казаць, што кожны з магіляўчан мае да яго дачыненне. Нават калі і не працаваў непасрэдна на самім аб'екце. Хтосьці зрабіў свой унёсак падчас суботніка, хтосьці набыў сертыфікат на імянную цагляну, а хтосьці проста купіў свечку.

— Нават не верыцца, што на гэтым месцы калісьці была пустыя, — не стрымліваў эмоцый дырэктар філіяла «Белдзяржстрах» па Магілёўскай вобласці Анатоль Глаз. На момант пачатку будаўніцтва ён займаў пасаду намесніка старшыні аблвыканкома па сацыяльных пытаннях. Разам з архіепіскапам Магілёўскім і Мсціслаўскім Максімам, які тады ўзначальваў епархію, ён прысутнічаў пры закладцы першага каменя. «Дзіўнае было відовішча, — успамінае ён той момант. — Вакол бруд, смецце, а пасярод гэтага кветкавы дыван, на якім гучыць гарачая малітва».

Вялікі сабор, які быццам лунае над жылымі шматпавярховікамі, быў запаветнай марай архіепіскапа Максіма. На жаль, ён не дачакаўся шчаслівай хвіліны, калі нарэшце храм паўстаў ва ўсёй сваёй прыгажосці. Усе разумелі, якія выдаткі даядзецца несці, але

архіепіскап быў вельмі перакананым, калі казаў пра тое, што трэба адраджаць духоўнае жыццё, што горад павінен браць прыклад са свайго настаўніка — знакамітага беларускага асветніка XVIII стагоддзя, свяціцеля Георгія Каніскага, архіепіскапа Магілёўскага, які быў выбітным грамадскім дзеячам, вучоным і абаронцам праваслаўя. У 1757 годзе ён адкрыў у Магілёве духоўную семінарыю і арганізаваў друкарню. З яго імем звязана на самім аб'екце. Хтосьці зрабіў свой унёсак падчас суботніка, хтосьці набыў сертыфікат на імянную цагляну, а хтосьці проста купіў свечку.

Архіепіскапа Максіма ў яго намаганнях падтрымаў тагачасны губернатар вобласці Барыс Батура. Яны абодва ўзначалі аляксунскі савет, куды ўвайшлі прадстаўнікі мясцовай улады, кіраўнікі магілёўскіх арганізацый і прадпрыемстваў. Гэта дапамагло трымаць будаўніцтва на пастаянным кантролі і рэгулярна пералічваць грашовыя сродкі. Фінансавана падтрымаў будаўніцтва Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка. Менавіта на «прэзідэнцкія» грошы, які кажуць будаўнікі, зроблены

■ ТэАрт-2015

НАЙПЕРШ ТЫ — ЧАЛАВЕК

Наша альтэрнатыва міжнароднай праграме

Дачакаліся — і ў гэтым няма іроніі. Сёлетняе адкрыццё айчыннага прыхільніка тэатра: беларуска праграма міжнароднага фестывалю «ТэАрт» (пра міжнародную мы паведамлялі на мінулым тыдні). Не проста некалькі спектакляў, адмыслова створаных пад фармат фестывалю, а менавіта паўнаватарская праграма, у якой больш за 10 назваў. Адкрыццё №2: яна ўлічыла апошнія пастаноўкі не толькі сталічных тэатраў, але і абласных, што вельмі важна, любіць тэатр (і наведваць яго) можна ў розных рэгіёнах Беларусі. Яна ўлічыла прэм'еры мінулага сезона, пра якія дагэтуль ідзе рэха. Яна ўлічыла нават пастаноўкі сезона новага, то бок знаёміць з прэм'ерамі. Яна ўлічыла і розныя кірункі ў беларускім тэатры, пра актуальнасць і наватарства якіх айчыннаму глядачу яшчэ тлумачыць і тлумачыць, каб прыйшло разуменне: у творцаў ёсць жаданне развівацца і спрабаваць розныя формы, справа за публікай, якая б падтрымала.

Насамрэч каб інтарэсы і жаданні тэатраў і публікі не існавалі асобна, каб на прыкладзе лепшых замежных пастановак глядач вучыўся разумець тэатр як мастацтва, і пачаў ладзіцца гэты фестываль. Але справа пайшла далей, таму што заварушыліся айчынныя майстры, аўтары, рэжысёры, у якіх ёсць жаданне выказацца пра наша сучаснае жыццё сваёй асаблівай мовай. І ў сувязі з тым, што сёлета не будзе ўручэння Нацыянальнай тэатральнай прэміі, дзе ёсць магчымасць паглядзець найлепшыя спектаклі Беларусі, «ТэАрт» зрабіў выдатную справу, ніколі не парушыўшы свой фармат.

Памятаецца, у міжнароднай праграме мы вылучалі асобную тэму «Класікі» на сучаснай сцэне. І ў нас яна ёсць — некалькі спектакляў. Нават зварот да Чэхава. У мінулым сезоне адразу некалькі «Чаек» прыляцелі ў нашы тэатры. Фестываль абраў з іх тую, што

прачытанні расійскага рэжысёра Іскандэра Сакаева гэта гучыць так: «Чэхаў. Камедыя. Чайка». Яшчэ адна добра вядомая п'еса Максіма Горкага «На дне» знайшла ўвасабленне ў Брэсцкім акадэмічным тэатры драмы ў пастаноўцы Цімафея Льеўскага. Той выпадак, калі класіка, здаецца, будзе актуальна праз саму тэму, вострасацыяльную па сутнасці. Таму чаго здзіўляцца, што героі «пасучаснелі» і жывуць недзе ў звычайным прахадным гарадскім двары, дзе на вачах у іншых людзей моцны разгортвацца чалавечыя драмы. А вось Магілёўскі абласны драматычны тэатр прадстаўлены адразу двума спектаклямі, праўда, вельмі адметнага рэжысёра Саўлюса Варнаса, які таксама звяртаецца да чалавечага свету ў «Жаніцьбе» Гогаля ў пастаноўцы

✓ **Наогул, нашы лялечныя тэатры ўмеюць эксперыментавач, быць канцэптuallyнымі і казаць разумныя рэчы, нездарма яны частая гасці на міжнародных фестывалях у іншых краінах.**

«У маленькай сядзібе» (паводле Станіслава Вітквіча), якая накіравана на тое, каб абудзіць у людзях захапленне. Натуральна, што тэатр накіраваны на тое, каб выклікаць захапленне. І з беларускіх тэатраў найлепш гэты атрымаецца ў лялечных. Ці ўмоўна лялечных, таму

што людзі і лялькі ў іх, як правіла, узаемадзеіючаюць. Асабліва гэта тычыцца спектакляў Аляксея Леляўскага, які прадумвае канцэпцыю пастаноўкі такім чынам, каб увядзенне лялек было вельмі лагічна абгрунтавана (а не толькі таму, што трэба апраўдваць назву тэатра). Сёлета «ТэАрт» абраў для паказу адразу дзве пастаноўкі Леляўскага, праўда, у розных тэатрах. «Самазванец» (паводле «Барыса Гадунова» Аляксандра Пушкіна) створаны ў Брэсцкім абласным тэатры лялек. Гісторыя пра тое, як забітага царэвіча імкнуліся падмяніць ілжэ-Дзімітрыем. Драматычная, як у Пушкіна. І ў сваёй сур'эзнасці недзе камячная, як у Леляўскага. Што ўжо казаць тады пра маляраўскага «Тарцофа»

ў яго інтэрпрэтацыі! Нават жанр пастаноўкі вызначаны як «камедыя эпохі абсалютызму і рэпрэсій». Летаўні трыумфатар у «лялечнай намінацыі» Нацыянальнай тэатральнай прэміі Аляксей Леляўскі і Беларускі дзяржаўны тэатр лялек паказваюць, як можа сучасна ўспрымацца вось такая, здавалася б, класічная п'еса. Наогул, нашы лялечныя тэатры ўмеюць эксперыментавач, быць канцэптuallyнымі і казаць разумныя рэчы, нездарма яны частая гасці на міжнародных фестывалях у іншых краінах. І ўсё ж — пра эксперымент, ці пра жаданне беларускага тэатра ўзрушваць. Асабліва зацікаўленым варта звярнуць увагу на пастаноўку «Люзіі» паводле Івана Вырыпаева, створаную рэжысёрам Тацянай Траяновіч. Не толькі таму, што яна пра тое, на чым трымаецца свет — каханне (і любоў), давер і крохасць адносінаў. Гэта сумесны праект Цэнтра сучасных мастацтваў і Цэнтра эксперыментальнай рэжысуры Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. Пластычны тэатр «Інжэст» — эксперымент па сутнасці заўсёды. Да таго ж, пастаянны ўдзельнік беларускай праграмы «ТэАрт». Сёлетняя пастаноўка не новая, але ўжо правераная: гэта «Доступ да цела», створаная для Вячаслава Іназмецова (на яго юбілей) ім жа самім. Працяг «пластычнай тэмы» — «Oratorium» з Магілёва. «Лабораторыя фігур Оскара Шлемера» прадстаўляе танец пад стук сэрца — сімвал жыцця. І яшчэ ў нас ёсць Тэатр танца «KARAKULI». Але нам пранануць прэм'еру «Vasen-Extasen» у пастаноўцы Вольгі Лабоўкінай. Перформанс на тэму «свадамае—бессва-

домае» прадстаўлены на мове цела. І ў падтрымку ў той жа вечар новы спектакль Яўгена Карняга (свежая вераснёўская прэм'ера) у Беларускім дзяржаўным тэатры лялек «Інтэр'ю з вядзьмаркамі». Карняг дадасць сур'эзныя тэмы, вельмі драматычныя і заўсёды актуальныя ў беларускай рэчаіснасці. Цікава, асабліва ў кантэксце таго, што свае гісторыі будуць распавядаць цені.

Ну, і як жа без сучаснай драматургіі? Было б нелагічна абсыціся ў беларускай праграме без таго, што ёсць і клопат, і чаканне айчынных, найперш маладых, глядачоў. Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі зноў звяртаецца да рэальных людзей і іх гісторыі, «ідзе ў народ», каб спасцігнуць сутнасць жыцця звычайных людзей, адначу, чым яны дыхаюць, што іх турбуе. Дзімтрый Багаслаўскі і Аляксандр Марчанка прадстаўляюць пастаноўку «Мабыць», пра якую мы ўжо распавядалі. І яшчэ пра нас, пра сучасных людзей, якія могуць мець розныя прафесіі. Але ці гэта важна? П'есу Вітала Каралёва «Участковья, ці Пераадольнае супрацьдзеянне» прадстаўляе рэжысёр Алена Сілуціна і Цэнтр Беларускай драматургіі пры Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі. Усё дзеля таго, каб нагадаць: кім бы ні быў, найперш ты — чалавек. Сучасны тэатр пра гэта проста крычыць. Прычым, у розных краінах. І мы крычым, каб пачулі, прыйшлі паглядзець. І можа быць, пайшлі іншымі людзьмі. Час вывучаць афішу фестывалю.

Ларыса ЦІМОШЫК

Светлы ўспамін

ЖЫЦЦЁВАЯ ШКОЛА МІХАІЛА КАВАЛЁВА

Што з'явілася ў Мінску, калі Міхаіл Васільевіч быў мэрам? З якімі цяжкасцямі сутыкаўся старшыня Савета Міністраў БССР? Якім выбітным партыйнікам і дзяржаўным дзеяч быў сем'янінам?

Будучы дзяржаўны і партыйны дзеяч нарадзіўся 16 жніўня 1925 года ў вёсцы Дубравіца Клімавіцкага раёна. У сям'і сялян выхоўваўся чацвёрым дзіцём. Калі пачалася Вялікая Айчынная вайна, бацьку і старэйшага брата забралі на фронт. 16-гадовай Міша застаўся ў хаце за гаспадарам. Прадэя, спачатку была доўгая дарога на радзіму маці, бо Бягомль, у якім яны жылі перад вайной, быў акупаваны гітлераўцамі ў першыя дні вайны.

У вёсцы Міша ў сваё 16 гадоў навучыўся быць клапатлівым і рухавым гаспадаром, — успамінае яго малодшая сястра Клаўдзія Кавалёва. — Усё, што ён рабіў, заўсёды было грунтоўна, дыхтоўна і радавала вока, бо да ўсялякай работы ён ставіўся адказна, добрасумленна, з душой.

Як толькі Чырвоная Армія ў пачатку верасня 1943 года вызваліла Клімавіцкі раён, Міхаіла Кавалёва прызначылі ў армію. Іх, навабран-

ліваваўся ў 1948 годзе камандзірам аддзялення. За ратныя, а пасля і працоўныя заслугі быў удастоены многіх узнагарод, у тым ліку ордэнаў Чырвонай Зоркі, Айчынай вайны І ступені, ордэна Леніна, Кастрычніцкай Рэвалюцыі, двух ордэнаў Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэна «Знак Пашаны», медалю «За адвагу» і яшчэ 12 медалю.

У Міхаіла Кавалёва было некалькі баявых узнагарод, але найбольш ён даражыў першай — медалем «За адвагу», — гаворыць яго жонка Марыя Кавалёва. — Ён расказаў пра такі выпадак. Неяк позняй восенню спыніліся на чыгуцы ў польскай вёсцы. У гомне, дзе яны наваля, лажалася многа саломы і сена. Спаць было мямка, цёпла, але раніцай, калі паступіла каманда рухацца ўперад, выявілася, што ў Мішы згубіўся медаль «За адвагу». Ад шкадавання хлопец ледзь не плакаў. На шчасце, камандзір дазволіў яму затрымацца і пашукаць, потым дагнаць чацьця. Амаць усю салому ператрос салдат, але знайшоў.

Пасля вайны Міхаіл Кавалёў уладкаваўся на працу на Мінскі мотораарамонтны завод. Адназначна заканчваў 10-ты клас вачэрняй школы. Праз год паступіў у Ленінградскі горны інстытут, які пасляхова скончыў у 1954 годзе, атрымаўшы спецыяльнасць інжынера-шахтабудульніка. Пры размеркаванні яму, як найлепшаму студэнту, прапаноўвалі добрыя пасады ў Данбасе, Сібіры, Варкуце. Але ён вярнуўся ў родны Мінск.

Працаваў майстрам, прапрабам, начальнікам будаўнічага ўпраўлення будтрэста № 1. У 1962 годзе Міхаіла Кавалёва накіравалі ў Салігорск — будаваць калійны камбінат і горад. Колішні генеральны дырэктар прадпрыемства «Будтрэст № 3 ордэна Кастрычніцкай Рэвалюцыі» Міхаіл Ашчынчык, з якім Міхаіл Кавалёў працаваў на салігорскіх будоўлях, і зараз добра памятае, як Міхаіл Васільевіч праводзіў планёркі: «На іх ніколі час не трапіўся марна. Кавалёў прывучыў усіх гаварыць каротка, толькі па сутнасці справы. Пустых размоў, без канкрэтных прапаноў не мог цярпець. Яго нельга было вывесці з раўнавагі нават у даволі адпростых сітуацыях. Ён ніколі не крычаў. Але за промахам і надбайнасцю працаваў жорстка, пры гэтым не прыняжваючы чалавека. Усе разумеў, што спганна ідзе за справу».

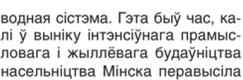
У 1966 годзе Міхаіл Кавалёў працуе намеснікам міністра буд-

даўніцтва рэспублікі, — расказвае Марыя Кавалёва. — Усё тут ішло спраўна, але на гэтай пасадзе ён не папрацаваў і поўныя дзевяць гадоў, як яму прапанавалі ўзначаліць Мінскі гарвыканкам. Ён на ўсіх узроўнях, дзе з ім вялі размовы і ўзагаднілі прызначэнне, катгарычна адмаўляўся, бо зусім не ўяўляў гэтай работы... Міхаіл Кавалёў ніколі не шукаў высокіх пасадаў, а проста шчыра рабіў сваю любімую справу. Часта карыстаўся прыказкай «Рабі добра, і ўсё будзе добра». Пасады бышчам самі з'яўляліся і ўзнімалі яго ўсё вышэй і вышэй.

За перыяд кіравання беларускй сталіцай Міхаіла Кавалёва ў ёй было пабудавана метро, каронным чынам рэарганізавалася ўся транспартная інфраструктура горада, стваралася і была ўведзена ў эксплуатацыю Вілейска-Мінская

водная сістэма. Гэта быў час, калі ў выніку інтэнсіўнага прамысловага і жыллёвага будаўніцтва насельніцтва Мінска перавысіла мільёны рубж. Міхаіл Кавалёў быў ініцыятарам устанавлення сувязі сталіцы Беларусі з замежнымі гарадамі. Пабрацімамі Мінска сталі Нотынгем (Англія), Ліён (Францыя), Бангалор (Індыя), Сэндай (Японія) і іншыя.

На пасадзе старшыні гарвыканкама Міхаіл Васільевіч, як будаўнік, значную ўвагу надаваў новабудульным горадам, яго архітэктуры, а асабліва — афармленню, назвам. Ён лічыў, што ў апошніх трэба падкрэсліваць нацыянальную адметнасць. Напрыклад, назву рэстарану «Журавінка» Іван Шамякін прыдумаў па прапанове Кавалёва. У яго былі адкрыты кавярні «Булбубна», «Несцерка», «Батлейка», магазіны «Чаравічкі», «Бурацна», «Малыш». На будаў-

Сярэбранае вяселье Кавалёвых.

не папракала мужа, што той шмат часу аддаваў працы, і стварыла яму надзейны «тыл», у якім было вельмі хораша і ўтульна сынам — Сяргею і Андрэю, унукам. — Наш шлюб з Мішам быў шчаслівы, — прызнаецца яна. — Цяпер многія глядзяць на гараскопы, вераць у розныя рымкеты, але мы ніколі не звярталі на гэта ўвагу, ды і не ведалі такіх прымет. Усё залежыць ад саміх мужа і жонкі, як яны змогуць захаваць сваё каханне, узаемааруменне, павагу адно да аднаго. А каханне — рознае ў розныя перыяды сумеснага жыцця, але яго, калі сапраўды, то да скону. Мы абодва цяжка перажылі вайну, і таму, мабыць, у нас было абвостранае адчуванне дабрны, тонкіх чалавечых якасцей, вяртасцей. У нас было і з гадамі маліцца выключнае разуменне адно аднаго — гармонія душ.

Як угадвае намеснік старшыні Савета Міністраў БССР 1984—1986 гадоў і міністр гандлю СССР

1986—1991 гадоў, сябра сям'і Кандрат Церах, у Кавалёвых заўсёды панавалі спакой, добразычлівасць, узаемааруменне. «Міхаіл Васільевіч быў закаханы ў сваю жонку і называў яе Марыйкай да канца дзён, вельмі любіў сваіх дзяцей і унукаў, — гаворыць ён. — Шмат гадоў у іх сям'і жыла мама Марыя Цімафеўна — Феня Іванаўна, якая ўвасабляла беларускую дабрыню і гасціннасць, вельмі цёпла адносілася да свайго зятя. Яна гатавала такую смачную квашаную капусту, якой я больш нідзе ніколі не ёў. Адночы Феня Іванаўна, заўважыўшы маю вялікую цягу да яе капусты, дала мне з сабой у пачастунок трохлітровы слоік гэтай смакаты, які я на наступны ж дзень з апетытам апажарыў».

У 1977—1979 гадах Міхаіл Кавалёў — першы намеснік старшыні Дзяржплана. З 1979 года працуе намеснікам, а потым першым намеснікам Старшыні Савета Міністраў БССР. У 1986 годзе яму прапанавалі ўзначаліць Саўмін БССР. Нягледзячы на аварыю на Чарнобыльскай АЭС, на наступствы «перабудовы», якая ў выніку прывяла да распаду краіны, Беларусь усё ж такі здолела выканаць усё асноўныя сацыяльна-эканамічныя паказчыкі апошняй саветскай пяцігодкі. І ў гэтым вялікая заслуга ўрада, які ўзначальваў у тыя гады Міхаіл Васільевіч. Ён зрабіў значны ўклад у развіццё эканомікі, навук і культуры рэспублікі.

У Міхаіла Васільевіча Кавалёва ніколі не было ніякай фанабэрыстасці, самалюбства, высканмернасці — рыс, якія часам у некаторых людзей выклікае высокая пасада, — расказвае жонка. — Ён вызначаў сумленнасцю, працавітасцю, прыстойнасцю, сціпласцю.

У красавіку 1990 года з прычыны сур'езнага хваробы Міхаіл Кавалёў пайшоў на пенсію. Не стала выбітнага партыйнага і дзяржаўнага дзеяча 5 ліпеня 2007 года — у дні святкавання чарговай гадавіны вызвалення Мінска, лёс якога быў цесна звязаны з ім самім.

Марыя Цімафеўна вельмі цяжка перажывала смерць мужа. Праз год яшчэ адна трагедыя — не стала малодшага сына Андрэя... Вянецца душэўную раўнавагу дапамагла праца над кнігай «Сын свайго зямлі і часу: Вянок успамінаў пра Міхаіла Кавалёва», якая ўбачыла свет чатыры гады таму.

Вераніка КАНЮТА, kanyuta@zviazda.by
Фота з сабсітага архіва сям'і Кавалёвых

«3 РАДАСЦЮ СУСТРЭНЕМ УСІХ»
У гэтыя выхадныя Давыд-Гарадок адзначае сваю 915-ю гадавіну. Пра падрыхтоўку да свята расказаў старшыня Давыд-Гарадоцкага гарвыканкама Вячаслаў СТАДНІК.

— Вячаслаў Васільевіч, што сёння з сабе ўяўляе старажытны Давыд-Гарадок у сацыяльна-эканамічным плане?
— У горадзе пражывае 6255 чалавек. Функцыянуюць прамысловыя і сельскагаспадарчыя прадпрыемствы, развіваецца прыватны бізнес. І калі мясцовы электрамеханічны завод апошнім часам адчувае пэўныя цяжкасці, то прадпрыемствы райспажыўтаварыства развіваюцца паспяхова. Скажам, наш хлебазавод пастаянна асвойвае выпуск новых відаў прадукцыі. Давыд-Гарадокі солад карыстаецца вялікім поштыма, нават пастаўляецца на экспарт. Набірае абароты прыватнае прадпрыемства па перапрацоўцы агародніны. Не апошнімі ў раёне выглядаюць нашы фермеры.

Людзі, які былі працавітымі ў тутэйшых мясцінах, так і засталіся. Праўда, не выростаюць у нас так многа насення кветак, які гэта рабілі ў часы Саветаў Саюза. Некаторыя гаспадары заняліся агуркамі, памідорамі, узвелі цяпліцы на сваіх участках. А што тычыцца сацыяльнай сферы, то прадметам нашага гонару з'яўляецца найперш мясцовае балніца. Два гады таму ў ёй праведзена маштабная рэканструкцыя, з'явіліся новыя аддзяленні і лабараторыя. Давыд-Гарадоцкая медучастанка з'яўляецца другой раённай балніцай і аказвае якасную, кваліфікаваную дапамогу мясцовым насельніцтву. У горадзе зараз працуе 35 урачоў.

У нас узводзіцца другі дзіцячы садок. Ранейшы, разлічаны на сто месцаў, наведваюць 140 дзяцей. А з увар'ядзеннем у эксплуатацыю другога — чарга ў дзіцячую дашкольную ўстанову зусім знікне. Давыд-Гарадок мае даўняе культурнае традыцыі. Пра абрад «Конікі», відаць, многія чулі. Пры Доме культуры ёсць некалькі самадзейных калектываў. Яны ўжо падрыхтавалі канцэртную праграму да Дня горада.

— А што яшчэ цікавага ў праграме святкавання?
— Дзень народзінаў Давыд-Гарадка мы адзначаем кожны год. Таму склалася і пэўныя традыцыі. Як заўсёды, ушануем найлепшыя калектывы і найлепшых працаўнікоў, бо чалавек працы заўсёды карыстаўся павагай на Палесці. Падрыхтаваны граматы гарвыканкама. Будучы адзначаны, напрыклад, тых, чый працоўны стаж дасягнуў 50 гадоў, ад іх працоўны наказы атрымаюць пачаткоўцы. Не забудзем таксама пра малодшую сем'ю. Так, у адной з іх нядаўна з'явіліся дваіняты, таму ўжо падрыхтаваны падаарункі. І сапраўднай гераній дзень стане наша найстарэйшая жыхарка — Вера Кандратаўна Галава. Усё жыццё, а гэта 103 гады, яна пра жыла тут. Вера Кандратаўна — жывая гісторыя Давыд-Гарадка, яна памятае вайну, усё падзеі, звязаныя з роднымі мясцінамі. А памяць у яе — на зайдрысцэ ўсім.

Думаю, што будзе цікава і месцічанам, і гасцям.
— Каго з гасцей чакаеце на свята горада?
— Выхадцы ў Давыд-Гарадка ёсць ці не ва ўсім свеце. Многія праславіліся ў галіне медыцыны, іншых навук, культуры, літаратуры, грамадскай дзейнасці. На гэты раз абяцаў прыехаць Рыгор Рынагоў, доктар медыцынскіх навук. Чакаем таксама нашых пісьменнікаў Георгія Марчука і Леаніда Дранько-Майсюка. Днямі пацвердзіў свой намер прыехаць Герой Расіі — палкоўнік Аляксандр Дарковіч. Давыд-Гарадок у свой 915-ты дзень нараджэння з радасцю сустрэне ўсіх, хто тут нарадзіўся, жыві, памятае малую радзіму.

Святлана ЯСКЕВІЧ

Будуцца метро. Міхаіл Кавалёў — у цэнтры.

КВЕТКАВЫ РАЙ ДАВЫД-ГАРАДКА

Сёння тут святкуюць 915-годдзе

Давыд-Гарадок — адметны куток маляўнічага Палесся. Ён быў заснаваны калісьці пры зліцці рэчак Гарыні і Няпраўда (упадала ў Гарыні, але перасохла), там тут здаўна віравала жыццё «на вадзе» — прымалі караблі з рэчамі з-за мяжы, а сваіх тавараў адпраўлялі яшчэ больш. Не Венецыя, вядома, але ж вада ў жыццядзейнасці горада адгрывала істотную ролю. Сёння горад адзначае сваё 915-годдзе: подых старажытнасці яшчэ адчуваецца на маляўнічых вуліцах, а даўняе традыцый атрымліваюць новае ўвасабленне.

Першапачаткова горад узнік на мысе, якому штучна была наддана форма амаль правільнага круга — дыяметрам 100 на 110 метраў. Яго ўмацавалі роўам, валам і драўлянымі аб-

Хваліца спляляўся лес. На рацэ працавалі 3 вадзяныя млыны.

У сярэдзіне XIX стагоддзя жыхары Давыд-Гарадка былі пераведзены ў саслоўе мяшчан, эканамічнае жыццё мястэчка ажывілася яшчэ больш. Пачала дзейнічаць суднаверф, пашырліся гандлёвыя сувязі з Вільняй, Варшавай, гарадамі Валыні і Бесарабіі. Жыхары выраблялі непаравыя судны, служылі лоцманамі на караблях. Здаўна Давыд-Гарадок славіўся і сваімі рамеснікамі: дрэвапрацоўкай, шаўчымі справамі і іншым. Многія жыхары вэндзілі рыбу ў так званых курыцях. Вэндліну і каўбасу вялікі прадаваў аж у Варшаву і Віленю. Ад мясцовай прыстані штогод адпраўлялася каля 100 тысяч пудоў, а прыбывала 55 тысяч пудоў грузаў... Нельга не прыгадаць і пра драўляны замак, які калісьці ўзвышаўся над Давыд-Гарадком і быў яго апорай і ўпрыгажэннем у XIV—XVIII стагоддзях. Ён знаходзіўся на месцы колішняга гарадзішча, быў умацаваны драўлянымі сценамі і трыма баявымі вежамі. Сёння пра колішнюю веліч пабудовы нагадвае замкавая гара, якая захавала быльыя абрысы.

Як і калісьці, у Давыд-Гарадку шмат драўляных пабудов, што не можа не зацікаваць турыста, стомленага ад глуму шматпа-

гнёўская царква, пабудаваная ў першай палове XVIII стагоддзя. Па асабліва цікавы Давыд-Гарадок узімку, калі тут разгортваецца старадаўняе мясцовае свята, што надзвычай даспадобы і сучасным жыхарам. Гэта тэатралізаваная народная дзея, якая называецца «Конікі». Яна нечым нагадвае Каляды: людзі пераапрацоўваюць у касцюмы нячэстай сілы, хадзяць па дварах, калядуюць, а пасля ладзяць шэсце і веселяцца да раніцы. Адметна, што «Конікі» раней былі і ў суседніх мясцовасцях, аднак менавіта ў Давыд-Гарадку захавалася да нашых дзён і актыўнае святкуюцца цяпер: да ўсенароднага гуляння далучаецца і стары, і малы. У аснове болейшасці касцюмаў — воўрач каня. Аднак ёсць і іншыя «ўвасабленні» нячэстай сілы. Многія апрацоўшчы салдацкай шынцілі, бо па адной з легенд свята прыдумаву служыць царскай арміі, які катараваў у гараду больш за сто гадоў таму. Ці праўда гэта, запытаўшы ў мясцовых старажытцаў, завітаўшы сюды на «Конікі».

Адметнае летняе свята, якое толькі што прайшло, — гэта Макавей, іначай Мядовы Сцяг. На вярховых вуліц. Горад здаўна хваліцца забудовай драўлянымі дамкамі. Іх архітэктурная адметнасць — рубяныя куты з астамкам: бярвенны выступаючы за межы сцен. На вуліцах клалі драўляныя маставыя, праз рэчку будавалі драўляныя масты. У гэтым горадзе і сёння можна ўволю налібавацца такой архітэктурай. Адна з яе адметнасцей — палова драўлянага сонейка, якое прымацавана на фасады многіх хат. Драўляная славуцасць, вядомая і за межамі горада, — Георг-

і атрымала новае жыццё — кветкі па-ранейшаму маляуюць мясцовыя майстры, выявы наклеяваюць на спецыяльныя невялікія дошчачкі, якія ўжо сталі добра вядомымі як мясцовы сувенір. Кахуць, што ў саветскай часы, з лютым па чэрвень, гарадок увогле пусцеў — усё жыхары раз'язджаліся гандляваць насеннем. Дзяжджлі аж да Хабараўска — настолькі развітым быў гэты промысел. Аднак і сёння жыхары горада застаюцца вернымі такому надзейнаму спосабу зарабіць на жыццё. Справа ў тым, што зямля ў Давыд-Гарадку надзвычай урадлівая, таму засваюцца літаральна кожны сантыметр і, адпаведна, атрымліваюць добры прыбытак.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ, Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Тыя багаты, адметны край, вядома, не мог не нарадзіць творцаў, выбітных дзеячаў навукі. Менавіта з Давыд-Гарадка родам паз'яўляў Леанід Дранько-Майсюк, пісьменнік Уладзімір Глушакоў і Георгій Марчук, доктар фізіка-матэматычных навук Андрэй Самсон.

Як бачым, народныя, спрадвечныя традыцыі не проста захаваліся ў гэтым краі — яны набылі новыя формы, адпавядалі да сучаснасці, захавалі мясцовыя каларыт. Таму прыязджайце ў Давыд-Гарадок не толькі, каб убачыць нешта новае, але і каб лепш спазнаць сваю Беларусь.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ, Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Тыя багаты, адметны край, вядома, не мог не нарадзіць творцаў, выбітных дзеячаў навукі. Менавіта з Давыд-Гарадка родам паз'яўляў Леанід Дранько-Майсюк, пісьменнік Уладзімір Глушакоў і Георгій Марчук, доктар фізіка-матэматычных навук Андрэй Самсон.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ, Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Руденский сельский исполнительный комитет Пуховичского района Минской области проводит открытый аукцион по продаже земельного участка в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома гражданам Республики Беларусь, расположенного в Руденском сельсовете

Table with 6 columns: Адрес земельного участка, Площадь (га), Наличие инженерных сетей, Начальная цена (рублей), Затраты, Задаток (рублей). Row 1: д. Варшава, пер. Луговой, кадастровый номер 624485701601000112, 0,1500, Сети электроснабжения, газовой кооператив, 37 202 256, 14 966 092, 3 720 200.

Аукцион состоится 16 сентября 2015 года в 10.00 по адресу: г.п. Руденск, ул. Ленинская, д. 17, Пуховичского района Минской области. Заявления на участие и необходимые документы принимаются до 11 сентября 2015 года до 17.00 по вышеуказанному адресу. Контактные телефоны: (801713) 6 32 80, 6 32 75, 6 31 80. Расходы по организации и проведению аукциона, затраты на публикацию информационного сообщения подлежат возмещению победителем аукциона.

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация» г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

Table with 3 columns: № лота, Наименование объекта, Сумма задатка, бел. руб. Row 1: Пресс однокровишопный закрытого простого действия усилием 1000 т, модель K2540 с инв. №8953, зав. №102, 1980 г., находящегося по адресу: г. Гомель, ул. Шоссейная, 41, 414 610 800, 41 461 080.

Песню бярэце з сабою

АКСАМІТКІ

Аксаміткі ўспрымаюцца пазтам адным з сімвалаў роднай зямлі. Гэтыя садова-паркавыя расліны з простымі і махровымі суквеццямі жоўтага, аранжавага ці карычняватага колераў з канца чэрвеня і да замаразкаў напаянныя дэвары і вуліцы Давыд-Гарадка, што на Сталіншыне, непаўторнымі вадарам. Ён праірае душы жыхароў, узмяняе романтичныя ўяўленні падлеткаў і моладзі, стварае ў іх паміць незабытае аблічча роднага дому, казачны вобраз маленства.

АКСАМІТКІ

Музыка section with lyrics and musical notation for 'Аксаміткі'. Includes the title 'Аксаміткі', the author 'Ляніда Дранько-Майсюка', and the performer 'Ляніда Захлеўнага'. The lyrics describe the beauty of the flowers and their connection to the homeland.

Дэйв ЛЬЮІС:

«А МНЕ КАЗАЛІ, ШТО ТУТ НЯМА ДОБРЫХ ХАКЕІСТАЎ...»

Канадзец працягне кіраваць нашай зборнай да 2018 года

Пра гэта паведаміў кіраўнік федэрацыі Ігар РАЧКОВСКИ на спецыяльнай прэс-канферэнцыі. Ён адзначыў, што ў хакейнага кіраўніцтва не ўзнікае сумненняў з гэтай нагоды і разнае працягнуць супрацоўніцтва з канадскім спецыялістам было прынята яшчэ ў ходзе планетарнага першынства ў Чэхіі. Зараз кантракт ужо падпісаны, і Дэйв пачаў працаваць.

— Добра разумею, што пасля чэмпіянату свету Льюіс будзе мець прапановы з-за акіяна. Прычым размаўляў з генеральнымі менеджарамі з ЗША, і яны гэта пацвярджалі. На шчасце, Дэйв захацеў працягнуць працу ў нас. Па ўсіх пазіцыях мы дасягнулі кансэнсусу. Зразумела, сума кантракта павялічылася адпаведна выніку і цікаваасці да паслуг настайніка. Аднак агульчае яе не буду. Гэта камерыцыйная тэма, — адзначыў кіраўнік федэрацыі хакея Беларусі.

Пагадненне разлічана на працу трэнера да канца алімпійскага цыкла, гэта значыць да 31 мая 2018 года. Мяркуюцца, што Льюіс таксама будзе кансультаваць трэнераў юніёрскай і маладзёжнай зборных. У трэнэрскі штаб канадца ўвойдуць Алег Антоненка, Андрэй Мезін і Уладзімір Бурэ. Месца Аляксандра Журыка, які перайшоў трэнераваць клуб Найвышэйшай хакейнай лігі КХЛ МВС, зойме Юрый Файкоў. У кантракце не прапісана колькасць дзён, якую Льюіс абавязаны праводзіць у Беларусі, аднак сам канадзец выказаў сваю гатоўнасць прыязджаць у любы момант. Сённяшні візіт трэнера не абмежаваўся толькі падпісаннем кантракта, Дэйв разам са сваёй жонкай наведаў гістарычныя месцы Беларусі, а пасля гэтага расказаў пра свае ўражанні і планы на наступны сезон.

— Было вельмі важна пазнаёміцца з культурай краіны, у якой я працую. Мы ездзілі на «Лінію Сталіна», дзе я ўпершыню пасядзеў у танку, наведалі Брэсцкую крэпасць і Белавежскую пушчу. Дзякуючы апошняй паездцы я зразумеў, адкуль у беларускіх спартсменаў бярэцца жаданне змагацца. Яго яны атрымалі ў спадчыну ад дзядоў. Таксама я захапіўся беларускай прыродай і архітэктурай, бачыў у Гродне, гэта вельмі прыгожы еўрапей-

тэ, якім быў стыль нашай гульні на сусветным форуме, як мы дзейнічалі ў кожнай з зон, як здолелі падрыхтаваць хакеістаў за непрацяглае час да такой вялікай колькасці гульняў.

ДАВЕДКА

Пад кіраўніцтвам Д. Льюіса зборная правяла чэмпіянат свету на хакеі ў Чэхіі, які адбыўся ў маі 2015 года. На ім беларускія хакеісты з рэкорднай колькасцю ачкоў (чатырнаццаць), заробленых на групавым этапе, фінішавалі на сёмым месцы, паўтарыўшы вынік мінскага форуму гадавой даўнасці. У чэрыфінале беларусы аступілі будучаму чэмпіёну — канадскай дружыне.

— Як ацэніце навіны міжсезоння? У першую чаргу, гаворка пра пераход братоў Касцічных у «Тарпеда».

— Ведаю, што Андрэй і Сяргей вельмі хацелі вярнуцца за акіяна. Яны нядрэнна правялі канцоўку сезона ў КХЛ і выдатна выглядалі на чэмпіянаце свету. Прызнаюся, падчас яго гутарыў са скаўтамі і дакладна магу сказаць: цікаваасць да Касцічных сапраўды была. За абодвума назіраў, але КХЛ — таксама годны варыянт працягу кар’еры.

— Дарчы, як вы лічыце, беларускім гульцам варта імкнуцца ў НХЛ ці можна абмежавацца КХЛ?

— Хлопцы павінны дзейнічаць на максімуме магчымасцей. Таму, што калі чалавек не выкарыстоўвае патэнцыял, заўсёды ўзнікае шкадаванне. Я хацеў бы, каб за акіянам гуляла, умоўна кажучы, 25 беларусаў, 10 працавалі ў плей-оф і яшчэ 15 мы мелі б у зборнай на чэмпіянаце свету. Было б нядрэнна!

— Якія задачы ставяцца на алімпійскую кваліфікацыю і найбліжэйшы чэмпіянат свету?

— На сусветным форуме хочам выйсці ў паўфінал і пазмагацца за ўзнагароды. Што ж тычыцца кваліфікацыі, усё проста: нам патрэбна пуцёчка на Алімпіяду-2018. Галоўнае — не ціснуць на хлопцаў псіхалагічна, а, наадварот, прымуціць паверыць у свае сілы і жыць марай.

— Атрымліваецца, што гульцоў трэба будзе двойчы выводзіць на пік формы, можа, наогул не адпусціць іх у адпачынак?

Дар’я ЛАБАЗЕВІЧ, lobazhevich@zviazda.by

Даты Падзеі Людзі

15 ЖНІЎНЯ

1530 год — 485 гадоў з часу нараджэння Даніэля Лянчыцкага, друкара, прадаўжальніка традыцыі Ф. Скарыны ў кнігавыданні. Працаваў у Польшчы, Нясвіжы, Заслаўі. У 1572—1576 гадах кіраваў Лоскай друкарняй. У 1576—1580 гадах працаваў у друкарні Мікалая Радзівіла ў Вільні, а ў 1594—1600 гадах валодаў уласнай друкарняй. Выдаваў кнігі С. Буднага і іншых сучаснікаў. Пасля яго смерці абсталаванне, верагодна, перайшло ў акадэмічную друкарню. Памёр у 1600 годзе.

1534 год — у Парыжы заснавана Таварыства Ісуса, вядомае пасля як манашчынскі ордэн езуітаў. У першай трэці XVI стагоддзя Рэфармацыя (пратэстантызм), якая імкліва распаўсюджвалася па Еўропе, прывяла да адыходу ад Каталіцкай царквы цэлых краін і народаў і паставіла пад пагрозай самое існаванне. Рэакцыяй на гэтую небяспеку стала ўзнікненне Таварыства Ісуса. Ордэн быў заснаваны былым вайскоўцам, іспанскім дваранінам, таленавітым прапаведнікам Ігнаціем дэ Лаёлай. Ён стварыў групу студэнтаў-аднадумцаў з землякоў-іспанцаў, французцаў і партугальцаў, апантаных ідэямі аднаўлення аўтарытэту царквы і вяртання ёй уплыў у Еўропе, а таксама місіянерскага распаўсюджвання каталіцызму ва ўсім свеце. 15 жніўня 1534 года падчас імшы ў капліцы Мучанікаў на парыжскім узгорку Манмартр будучыя езуіты прынесьлі ўрачыстыя абеты і фактычна заснавалі свой ордэн. На тэрыторыі Беларусі езуіты з’явіліся ў Вільні ў 1569 годзе, а ўжо праз год быў закладзены Віленскі езуіцкі калегіум, пераўтвораны ў 1579 годзе ў акадэмію (універсітэт). У 1581-м быў адкрыты калегіум у Полацку, у 1584 годзе — у Нясвіжы. Да сярэдзіны XVII стагоддзя езуіты стварылі на тэрыторыі Вялікага Княства Літоўскага шырокую сетку навучальных устаноў і амаль поўнацэнны трымаўлі ў сваіх руках сярэдняе і вышэйшае адукацыю. З езуіцкіх школ выйшаў шэраг знакамітых

вучоных, грамадскіх дзеячаў і пісьменнікаў. Дзякуючы ім у Беларусі да 1820 года існавала развітая сістэма еўрапейскай адукацыі (каля 10 вышэйшых гуманітарных школ, з іх дзве акадэміі і 7 гімназій).

1940 год — нарадзіўся Аляксандр Аляксандравіч Сурыкаў, расійскі дзяржаўны дзеяч, з 2006 года — Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Расійскай Федэрацыі ў Беларусі. Працоўную дзейнасць пачаў у 1957 годзе на будаўніцтве Куйбышаўскай ГЭС. У 1966-м скончыў Саратаўскі політэхнічны інстытут па спецыяльнасці «Інжынер-будаўнік». У тым жа годзе пераехаў на Алтай. Працаваў у Заўралаўскім дарожна-будаўнічым упраўленні. У 1969 годзе прызначаны на пасаду начальніка дарожна-будаўнічага ўпраўлення №3 горада Алейска Алтайскага краю, а ў 1976-м — начальнікам аб’яднання «Алтайаўтадар». У 1990 годзе яго абралі генеральным дырэктарам будаўніча-прамысловага канцэрна «Алтайбуд». Са жніўня 1991 года — старшын Алтэйскага краёвага Савета народных дэпутатаў. У 1994 годзе яго выбіраюць дэпутатам, а потым — старшын краёвага Заканадаўчага сходу. 1 снежня 1996-га абраны Кіраўніком адміністрацыі Алтайскага краю, а ў сакавіку 2000 года быў пераабраны на гэтую пасаду. З 2004 года працаваў памочнікам паўнамоцнага прадстаўніка Прэзідэнта Расійскай Федэрацыі ў Сібірскай федэральнай акрузе, пры гэтым кuryраваў Алтайскі край. На пасадзе пасла прыклаў шмат намаганняў для умацавання беларуска-расійскіх узаемаадносін.

Было сказана

Георгій МАРЧУК, пісьменнік:

«Якая розніца паміж хітрым і разумным? Хітры — на адзін раз. Разумны — назаўсёды».

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЙЦЕ!

«Ружы» з бліноў
Спатрэбіцца: малако — 250 мл, яйка курынае — 2 шт., мука — 2 ст. лыжкі, крухмал — 2 ст. лыжкі, соль (у тры пальцы), алей — 1 ст. лыжка, шакалад — 50 г, цукар — 50 г, масла — 50 г.

Які ўзбіць з соллю. Дабавіць мукі і крухмал, змяшаць. Потым паступова ўвесці малако і добра змяшаць да аднастайнасці. Пасля ўліць алей.

Спяць тонкія блінцы. Кожны памазаць маслам і пасыпаць цукрам. Блін скласці папалам і яшчэ раз папалам. Затым разрэзаць, як паказана на фота. З кожнага бліна атрымаецца 2 ружы: маленькая і вялікая.

рулетам, фарміруючы ружу. Выкладаем «ружы» на блюда.

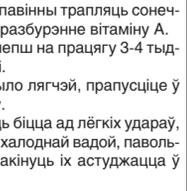
Фаршыраваныя памідоры

Спатрэбіцца: фасолія (спаржавая) — 500 г, цыбуля рэпчатая — 200 г, памідоры — 6 шт., яйка — 1 шт., алей — 1-2 ст. лыжкі, соль, перац чорны.

Дробна нарэзаць цыбулю і абсмажыць. Фасолію вымыць, нарэзаць і дабаўці ў цыбулю. З памідораў выразаць сярэдзіну. Дабавіць мякаць памідораў у фасолію з цыбуляй і давесці ўсё да гатоўнасці на патэльні. Пасля таго, як астыве, трэба дабаўці яйка і змяшчаць. Запоўніць памідоры атрыманай начынкай. Выкладзіць у форму, паліць алеем і запячыць у духоўцы.

✓ На бутэльку з алеем не павінны трапляць сонечныя прамяні. Наступствы — разбурэнне вітаміну А.
✓ Выкарыстоўваць алей лепш на працягу 3-4 тыдняў пасля адкрыцця бутэлькі.
✓ Каб мыць мясарубку было лягчэй, прапусціце ў канцы праз яе сырую бульбу.
✓ Новай шклянкі не будуць біцца ад лёгкіх удараў, калі іх паставіць у пасудзіну з халоднай вадой, павольна нагрэць яе да кіпення і пакінуць іх астуджацца ў той жа вадзе.

ВАРТА ВЕДАЦЬ

Чалавек — чалавеку

Мірыся! І болей не сварыся...

У Чавусах з’явілася новая цікавая рэч — «ЛАУКА ПРЫМІРЭННЯ». Архітэктурная асаблівасць яе ў тым, што бакі трохі ўзвышаюцца над цэнтрам — месца для сядзення выгнута ўніз.

Чаму так зроблена, зразумець няцяжка. Для гэтага дастаткова ўявіць, што вы, напрыклад, з некім пасварыліся, але ж не тычыцеся — селі на лаўку, каб паразмаўляць, высветліць адносіны. Селі, вядома ж, не поруч, а на нейкай адлегласці...

Аднак вытрымліваць яе на лаўцы прымірэння досыць складана, таму што плечы, можна сказаць, міжволі «ідучы на збліжэнне», і калі яно ўрэшце здарыцца, былым пасвараным застаецца хіба што абняцца.

Варта ўвагі і тое, што лаўка ўсталявана насупраць рэстарана. Значыцца, працяг прымірэння можа адбыцца за романтичнай вячэрай, з келіхам добрага віна...

Валерый ГАЎРЫШ

Звук народнай культуры

ад Янкі Крукі і Аксаны Катовіч

Дзень тыдня, яе вызначальны фактар у лёсе чалавека (заканчэнне)

Чамусьці лічылася, што людзі, народжаныя ў сераду, недаўгавечныя. Калі ж пры падтрымцы Нябёсаў, бацькоў і ўласных сіл прайроўдзіць небяспечную «мяжу свайго жыцця», то праживуць доўга. Той, хто нарадзіўся ў сераду, як правіла, прыгожы, статы, самалюбівы, шыры, валодае лёгкім норавам. Для сямейнага жыцця не бывае чалавека лепшага. Пры ўсіх сваіх выдатных якасцях у душы яны нешчаслівыя і самотныя, але ўсё ж пакорліва нясучы свой крыж і кладучы жыццё на алтар сям’і. Праўда, у ёй і часта крыўдзяць. Што тычыцца багацця, то яго проста няма: яно не прыжываецца побач з гэтымі людзьмі. Пра іх гаварылі так: «Бо ў сераду раніцай нарадзіўся».

Людзі, народжаныя ў чацвер, маюць прыгожую знешнасць: светлы твар са здаровай чырванню, ясныя вочы. Галаву носяць з гонарам і годнасцю. Не прасяюць у пазыку, лепш будуць галадаць, не распіхаюць нішчых локцімі дзеля сваёй кар’еры, не чытаюць маралі. Любяць водную стыхію і, як правіла, добра плаваюць. Смічна гатуюць і любяць прымаць гасцей, добра спяваюць... Народжаныя ў чацвер — сапраўдныя сябры, клепатлівыя бацькі і маці. Утульнасць і спакой шануюць найболей за ўсё.

Народжаныя ў пятніцу — добрыя, адкрытыя, творчыя людзі. Любяць му-

зыку, літаратуру, спрабуюць пісаць самі, добра малююць, іграюць на музычных інструментах. Калі атрымліваюць добрую адукацыю, то дасягаюць вызначаных вышынь. Яны здольныя на гераічныя ўчынкi, але найболей у іх развіта пачуццё спачування слабым і бездапаможным.

Народжаныя ў суботу меланхолічныя, некалькі ўзлаваныя, бурклівыя, аднак пасля выплеску гневу стараюцца хутчэй загладзіць сваю віну. Яны не супраць пажывіцца за чужы кошт, лічаць сябе вельмі разумнымі, таму радка слухаюць чужыя парады. Да старасці выглядаюць стройнымі, нават хударлявымі, не любяць прыбірацца, іх адрознівае старомодная вопратка. Гавораць, што не ў адзены шчасце. Калі змогуць прасякнуцца павагай да сваіх продкаў, «каранёў», то маюць шмат атрымаць вялізную «спадчыну» — здольнасць займацца знахарствам або лячыць людзей і жывёл.

Калі чалавек нарадзіўся ў нядзелю, то ў яго моцны анёл-ахоўнік. Таму сярод народжаных у гэты дзень шмат людзей са шчаслівым лёсам. Сярод іх найболей за ўсё начальнікаў, навукоўцаў, папкаводцаў, музыकाў, мастакоў. Калі раптам яны цяжка хварэюць, то ў самы крытычны момант у іх адкрываецца другое дыханне. Сярод доўгажыхароў планеты — тыя, хто нарадзіўся ў нядзелю. Пра тых людзей казалі: «У яго рукаў жыве шчасце». Ім вераць, на іх спадзяюцца, ім ахвотна пачынаюць, прабачаюць любыя правіннасці, бо іх нельга не любіць. Яны мімаволі ўпрыгожваюць наша жыццё, як букет кветкаў на стале.

СЁННЯ

Сонца

Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск — 5.47	20.40	14.53
Віцебск — 5.32	20.34	15.02
Магілёў — 5.37	20.30	14.53
Гомель — 5.38	20.22	14.44
Гродна — 6.03	20.55	14.52
Брэст — 6.08	20.50	14.42

Месяц

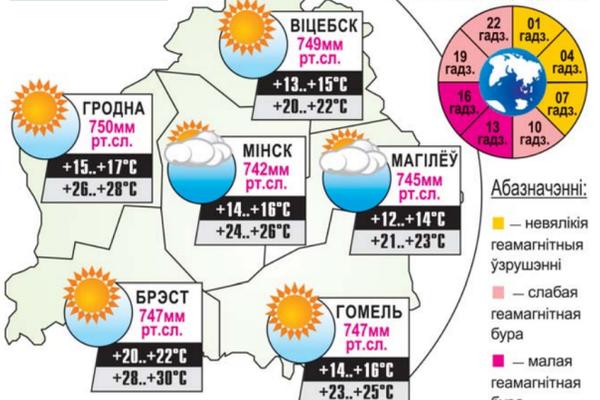
Маладзік 14 жніўня. Месяц у сузор’і Дзевы.

Імяніны

Пр. Васіля, Нікадзіма, Платона, Сцяпана, К. УНЕБАЎЗЯНЦЕ НАЙСВЯЦЕЙШАЙ МАРЫІ ПАННЫ.

ЗАЎТРА

...у суседзях

ВАРШАВА	КІЕЎ	РЫГА
+28...+31°C	+27...+29°C	+22...+24°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.ПЕЦЯРБУРГ
+23...+25°C	+16...+18°C	+14...+16°C

УСМІХНЕМСЯ

— Я загадала лічбу. Калі адгадаеш, то я, так і быць, выйду за тебе замуж!
— Дзесяць мільёнаў пяцсот трыццаць тысяч.
— Як ты здагадаўся?!
— Дык ты ўжо паўгадзіны глядзіш на цэннік гэтага футра!

Вадзіцелі! Заўсёды прапускаяце людзей з бэльмі кіем, яны дрэнна бачаць. Людзей з палкай для сэлфі прапускаяце тым больш, гэтыя наогул спяваюць.

Гэты хвалючы момант, калі ты нарэшце збіраеся адказаць пасля 17 прапущаных званкоў ад жонкі.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №УМ 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыйных рэсурсаў Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛІШЧУК, А. ЛЬВУКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВИН (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕУСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

Тэлефоны: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аддзялення за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Місцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адлюстравана ў Рэспубліканскім унітарным прапрамысловым «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.022. Індэкс 63850. Зак. № 3209.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 14 жніўня 2015 года.